

Chương 1: Kinh doanh tại Kazakhstan.....	5
Tổng quan thị trường	5
Cơ hội và quan hệ song phương Việt Nam – Kazakhstan.....	8
Thâm nhập thị trường	10
Chương 2: Môi trường chính trị và tổng quan xã hội, địa lý.	13
Hành chính.....	13
Chính trị.....	14
Tổng quan	14
Xã hội	15
Kinh tế	16
Chương 3: Buôn bán hàng hóa và dịch vụ	20
Nhượng quyền	20
Marketing trực tiếp.....	21
Thương mại điện tử	23
Hoạt động xúc tiến và quảng cáo	25
Chính sách giá	26
Hỗ trợ khách hàng/ dịch vụ hậu mãi.....	27
Dịch vụ chuyên nghiệp địa phương.....	28
Tìm nhà đại lý hay phân phối	29
Một số địa chỉ cần liên hệ.....	30

Chương 4: Quan hệ đầu tư và thương mại giữa Kazakhstan và Việt Nam.....31

Một số nhóm hàng xuất khẩu chủ lực của Việt Nam sang Kazakhstan năm 2017	33
Một số nhóm hàng nhập khẩu của Việt Nam từ Kazakhstan năm 2017	34

Chương 5: Các tiêu chuẩn và quy định thương mại36

Rào cản thương mại.....	36
Biểu thuế nhập khẩu	37
Chứng từ nhập khẩu và các yêu cầu khác.	38
Yêu cầu về nhãn, mác sản phẩm	38
Quy định hải quan.....	39
Tiêu chuẩn thương mại.....	41
Hiệp định thương mại.....	42

Chương 6: Môi trường đầu tư44

Hội đồng nhà đầu tư nước ngoài	44
Thanh tra đầu tư.....	45
Chính sách ưu đãi đầu tư	46
Chính sách hướng đến FDI.....	49
Giới hạn trong kiểm soát ngoại thương và quyền sở hữu - thành lập tư nhân	50
Luật và quy định về đầu tư trực tiếp nước ngoài.....	50
Luật cạnh tranh và chống tin tưởng.....	51
Quy định phá sản	51
Khu thương mại nước ngoài / Cảng phi thuế quan / Hỗ trợ thương mại	52

Yêu cầu về sử dụng lao động địa phương	52
Bảo vệ quyền sở hữu đất đai và bất động sản	54
Quyền sở hữu trí tuệ (IPR)	55
Thị trường vốn và danh mục đầu tư	56
Tiền và hệ thống ngân hàng.....	57
Ngoại hối	58
Chính sách chuyển tiền.....	59
Doanh nghiệp nhà nước.....	59
Chương trình tư nhân hóa.....	61
Trách nhiệm trong kinh doanh	62
Tham nhũng.....	63
Môi trường chính trị và an ninh.....	64
Chính sách lao động	64
Đầu tư trực tiếp và đầu tư gián tiếp	65
Chương 7: Nguồn tài chính cho thương mại và dự án.....	67
Các phương thức thanh toán.....	67
Hệ thống ngân hàng	67
Kiểm soát ngoại hối.....	68
Chương 8: Kinh doanh tại Kazakhstan.....	70
Yêu cầu về visa.....	70
Viễn thông	72

Ngôn ngữ	73
Văn hóa trong kinh doanh	74
Lời khuyên cho việc chuyển đến Kazakhstan	78
Giờ địa phương, giờ làm việc, ngày lễ	79
Chương 9: Địa chỉ liên hệ.....	81

Chương 1: Kinh doanh tại Kazakhstan

Tổng quan thị trường

Kazakhstan đang là thị trường hàng hóa hàng đầu ở Trung Á và đang định vị trở thành tuyến đường vận chuyển hàng hóa giữa Trung Quốc - châu Âu và chiều ngược lại. Với những bước đi đúng hướng, Kazakhstan đang tìm cách sử dụng nguồn tài nguyên dầu mỏ và khoáng sản để đa dạng hóa nền kinh tế. Những nỗ lực này, kết hợp với tầng lớp trung lưu đang phát triển, Kazakhstan trở thành một thị trường triển vọng về thương mại và đầu tư cho các công ty Việt Nam tìm kiếm cơ hội tại đây.

Tương tự như các thị trường đang phát triển khác trên thế giới, Kazakhstan cũng đang hướng đến một nền môi trường kinh doanh minh bạch và hiệu quả, gia tăng thu hút đầu tư nước ngoài. Chính phủ Kazakhstan vẫn đang ra sức thực hiện các chương trình nhằm cải cách kinh tế. Hiện nay thách thức chính vẫn là việc giải quyết các vấn đề liên quan đến khả năng cạnh tranh và tính đa dạng hóa kinh tế. Nền kinh tế Kazakhstan hiện nay phụ thuộc quá mức vào lĩnh vực khai thác khoáng sản và dầu mỏ đang đối mặt với vấn đề tham nhũng liên tục, thiếu tính minh bạch và sự phức tạp của các quy định về pháp luật.

➤ Một số đặc điểm nổi bật của nền kinh tế Kazakhstan:

Kazakhstan hiện đang có như cầu cực lớn từ hàng hóa nhập khẩu, và sẵn sàng chi tiền cho những sản phẩm/dịch vụ cao cấp về chất lượng và công nghệ/dịch vụ sáng tạo.

Kể từ khi độc lập vào năm 1991, GDP bình quân đầu người đã tăng gấp 20 lần - từ 700 đô la Mỹ lên 14.000 USD. Theo các chuyên gia, trong số 25 nền kinh tế năng động nhất trong thập kỷ đầu tiên của thế kỷ 21 Kazakhstan được xếp thứ 3, đứng trên Trung Quốc và Qatar. Theo Ngân hàng Thế giới, nước này đã gia nhập nhóm các nước có thu nhập trên trung bình.

Kazakhstan gia nhập Tổ chức Thương mại Thế giới (WTO) vào tháng 11 năm 2015.

Theo báo cáo gần đây nhất, Kazakhstan được xếp hạng 41/180 quốc gia về “tự do hàng hóa”, cao hơn Trung Quốc (# 110) và Nga (# 107).

Theo tuyên bố của Tổng thống Nazarbayev tại Diễn đàn Kinh tế Thế giới về “Khả năng cạnh tranh toàn cầu”, Kazakhstan đặt mục tiêu lọt vào danh sách 30 nền kinh tế hàng đầu của thế giới vào năm 2050. Trong năm 2017-2018, Kazakhstan đã có nhiều bước tiến đáng kể để đạt vị trí thứ 57 trong số 137 quốc gia được xếp hạng. (Xếp hạng của Kazakhstan trong gần một thập niên vừa qua: hạng 72(2011), 72(2012), 51(2013), 50(2014), 50(2015), 53(2016), 57(2017).

Theo Ngân hàng Thế giới và khảo sát Kinh doanh 2014 của IFC, Kazakhstan được xếp hạng thứ 50 trong các nền kinh tế thế giới. Trong bảng xếp hạng năng lực cạnh tranh toàn cầu của Viện Phát triển Quản lý Quốc tế (IMD) năm 2015, Kazakhstan đứng thứ 34, trước Tây Ban Nha, Thổ Nhĩ Kỳ, Ý và nhiều nước khác.

Kazakhstan xuất khẩu các sản phẩm khai thác mỏ, nhiên liệu, năng lượng, các sản phẩm của ngành công nghiệp luyện kim và hóa chất, cùng với ngũ cốc. Các đối tác thương mại chính của đất nước là Nga, Trung Quốc, châu Âu và các quốc gia CIS.

Đề đa dạng hóa nền kinh tế, đất nước đã thực hiện thành công Chương trình phát triển công nghiệp và tăng tốc sáng tạo, thực hiện hiện đại hóa các doanh nghiệp cũ và mở cửa mời gọi các doanh nghiệp mới.

Hiện tại, Kazakhstan đang triển khai một dự án có quy mô lớn mang tên "Con đường tơ lụa mới", hình dung sự hồi sinh của vai trò lịch sử của đất nước là cầu nối chính giữa hai lục địa. Nó cũng được lên kế hoạch để biến đất nước thành trung tâm thương mại và vận chuyển lớn nhất của khu vực. Đến năm 2020, khối lượng giao thông quá cảnh qua Kazakhstan dự kiến sẽ tăng gần gấp đôi.

Trong năm 2014, Bộ trưởng Nhà nước đã công bố việc thực hiện chính sách kinh tế mới "Nurly Zhol", được thiết kế để kết nối các tuyến vận chuyển ở các vùng khác nhau của Kazakhstan, cải thiện và hiện đại hoá cơ sở hạ tầng, xã hội và công nghiệp.

Kazakhstan là một trong mười nước xuất khẩu ngũ cốc hàng đầu thế giới và là một trong những nước dẫn đầu về xuất khẩu bột mì. Gần 70% đất canh tác ở phía bắc của đất nước được sử dụng canh tác ngũ cốc và cây công nghiệp như lúa mì, lúa mạch, kê. Gạo, bông và thuốc lá được trồng ở phía nam của đất nước. Kazakhstan cũng nổi tiếng với những khu vườn cây ăn trái, vườn nho và dưa hấu. Chăn nuôi là một lĩnh vực nông nghiệp hàng đầu trong nước.

Kazakhstan đã bắt đầu thực hiện Kế hoạch Quốc gia "100 bước cụ thể" liên quan đến những thay đổi triệt để nhằm thực hiện Năm cải cách thể chế. Đặc biệt, chương trình hình thành của một bộ máy nhà nước chuyên nghiệp, đảm bảo sự cai trị của pháp luật, công nghiệp hóa và tăng trưởng kinh tế, nhận dạng và thống nhất và hình thành chính phủ có trách nhiệm.

Đồng thời, một chương trình hiện đại hóa xã hội quy mô lớn đang được thực hiện ở đất nước có nghĩa là xây dựng trường học mới, trường cao đẳng nghề và đại học, mở phòng khám y tế hiện đại và bệnh viện, cải thiện hệ thống hỗ trợ xã hội.

➤ **Một số các chỉ tiêu kinh tế chính của Kazakhstan (2011 – 2017) theo báo cáo WB**

Chỉ tiêu	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018 (ước tính)
Tăng trưởng GDP (%)	8,0	4,9	6,0	4,3	1,2	1,1	4,0	3,7
GNI(USD)/người (PPP)	17.710	18.860	20.680	22.310	23.550	22.900	23.440	24.200
GNI(USD)/người (Atlas)	8.190	9.780	11.560	11.670	11.420	8.800	7.890	9.000
Lạm phát (%)	18	5	10	3	6,5	14	6,4	7,2

Là một quốc gia hàng đầu ở Trung Á, Kazakhstan đang đóng góp đáng kể vào sự ổn định trong khu vực này. Đất nước đã có những bước tiến lớn trên sân khấu toàn cầu, được chứng minh qua việc Kazakhstan là Chủ tịch của Hội nghị thượng đỉnh OSCE tổ chức tại Astana vào tháng 12 năm 2010.

Hiện nay Kazakhstan là một thành viên của Liên minh kinh tế Á-Âu. Cơ sở của sự thịnh vượng của Kazakhstan là sự tăng trưởng ổn định trong tất cả các lĩnh vực của nền kinh tế, sự công nhận quốc tế và ổn định chính trị. Kazakhstan là một đất nước hướng về tương lai, ổn định văn hóa truyền thống và thành công trong việc nhận ra tiềm năng sáng tạo to lớn trong thế giới năng động ngày nay.

Cơ hội và quan hệ song phương Việt Nam – Kazakhstan

Quan hệ hữu nghị, truyền thống giữa Việt Nam và Kazakhstan 25 năm qua phát triển tốt đẹp. Đặc biệt là sau nhiều chuyến thăm chính thức cấp nhà nước của cả hai bên đã tạo động lực mới thúc đẩy quan hệ song phương. Hai bên đều mong muốn thúc đẩy quan hệ

nhiều mặt trên mọi lĩnh vực chính trị, kinh tế - thương mại, văn hóa, du lịch, an ninh, ...

Việc trao đổi đoàn các cấp giữa hai nước đã diễn ra thường xuyên hơn trong những năm gần đây. Thông qua các chuyến thăm cấp cao, Việt Nam và Kazakhstan đã ký kết được một loạt các hiệp định, thỏa thuận trong lĩnh vực kinh tế, thương mại, văn hóa, giáo dục, nghiên cứu khoa học, thể thao, du lịch, lao động việc làm,... Các hiệp định này đã góp phần thúc đẩy quan hệ hợp tác giữa hai nước ngày càng đi vào chiều sâu, đạt hiệu quả thực chất hơn.

Hai nước đã có cơ chế tham vấn chính trị cấp Thứ trưởng Bộ Ngoại giao được bảy kỳ, buổi tham vấn chính trị giữa Thứ trưởng Bộ Ngoại giao hai nước gần đây nhất mới diễn ra vào ngày 04/12/2017 tại Hà Nội. Hai bên cũng nhất trí duy trì hoạt động trao đổi đoàn các cấp, tham vấn chính trị định kỳ nhằm tăng cường hiểu biết lẫn nhau và hiệu quả hợp tác song phương; phối hợp chặt chẽ và ủng hộ lẫn nhau tại Liên Hợp Quốc, Hội nghị về phối hợp hành động và các biện pháp củng cố lòng tin ở châu Á (CICA) và các diễn đàn quốc tế khác.

Ủy ban Liên chính phủ giữa Việt Nam và Kazakhstan về hợp tác kinh tế - thương mại, khoa học - kỹ thuật đã họp luân phiên được 8 kỳ. Kỳ họp thứ 8 mới diễn ra tại Hà Nội vào ngày 05/12/2017, cùng với kết quả của buổi tham vấn chính trị cấp Thứ trưởng Bộ Ngoại giao trước đó, hai bên đều nhất trí tăng cường hơn nữa trong hợp tác thương mại và đầu tư, tạo điều kiện để các doanh nghiệp hai nước tiếp xúc, kết nối trong các lĩnh vực thế mạnh như nông nghiệp, công nghiệp chế biến, chế tạo máy, xây dựng hạ tầng, công nghiệp quốc phòng...

Việt Nam đã ký Hiệp định Thương mại tự do với Liên minh Kinh tế Á-Âu, trong đó có Kazakhstan là thành viên của Liên minh này nên cơ hội hợp tác giữa hai nước là rất lớn. Việc tham gia Hiệp định này cũng là cơ hội rất tốt cho các doanh nghiệp, nhà đầu tư nước ngoài tiếp cận thị trường lớn của Việt Nam, mở hành lang thông thương giữa Việt Nam với Kazakhstan. Việc ký chính thức Hiệp định Thương mại Tự do giữa Việt Nam và Liên

minh Kinh tế Á Âu là những mốc quan trọng đưa quan hệ hai nước lên tầm cao mới, mở ra những lĩnh vực để hai bên tăng cường hợp tác toàn diện.

Về mặt kinh tế, trong các năm gần đây, kim ngạch thương mại song phương giữa Việt Nam và Kazakhstan đã có sự tăng trưởng khá tích cực. Dữ liệu chính thức cho thấy, kim ngạch thương mại giữa Kazakhstan và Việt Nam năm 2017 đạt 542,7 triệu USD, tăng 48% so với năm 2016.

Một trong những hướng hợp tác kinh tế thương mại quan trọng giữa Kazakhstan và Việt Nam là tạo điều kiện thuận lợi cho sự phát triển của giao thông vận tải và logistics giữa Việt Nam và Kazakhstan qua lãnh thổ Trung Quốc. Trong khuôn khổ Hội nghị Tổng giám đốc Đường sắt OSJD lần thứ 33 hồi tháng 4/2018, các nhóm làm việc giữa lãnh đạo đường sắt Kazakhstan và Việt Nam đã thống nhất phát triển các tuyến đường logistics chung theo 2 hướng vận chuyển hàng hóa thông qua bến cảng Kazakhstan-Trung Quốc tại Liên Vân Cảng và qua 2 ga giáp biên giới Việt-Trung là Bằng Tường (từ phía Trung Quốc) và Đồng Đăng (từ phía Việt Nam) để đảm bảo cho các toa xe container được vận chuyển thẳng giữa hai nước, cũng như đi theo hướng các nước Châu Âu, Nga, Trung Á và ngược lại.

Trong bối cảnh Việt Nam đang tích cực trao đổi để ký kết Hiệp định Thương mại và Tự do với EU, hành lang vận tải giữa Việt Nam, Trung Quốc, Kazakhstan, Nga, Châu Âu sẽ là một con đường vận tải thay thế vận tải đường biển và sẽ giúp vận chuyển hàng hóa trong thời gian ngắn nhất từ Việt Nam và các nước ASEAN sang Châu Âu.

Ngoài ra, nông nghiệp là lĩnh vực hợp tác tiềm năng giữa Việt Nam và Kazakhstan. Kazakhstan có những sản phẩm nông nghiệp mà Việt Nam không có, còn Việt Nam lại có các loại hoa quả nhiệt đới đặc trưng. Do vậy hàng hóa nông nghiệp của 2 nước không cạnh tranh mà bổ trợ cho nhau.

Thâm nhập thị trường

Kazakhstan tiếp tục cải tiến nền kinh tế để tạo ra một môi trường kinh doanh minh bạch, mang tính kinh tế thị trường hơn. Trong năm 2015-2016, chính phủ Kazakhstan đã công bố một số biện pháp cải cách nền kinh tế, và tham gia đối thoại với các nhà đầu tư nước ngoài về cách cải thiện môi trường đầu tư. Tuy nhiên, trong tương lai tiến trình này vẫn tiếp tục được mong chờ có những thực đẩy mạnh hơn và nhanh hơn. Một số lưu ý khi các nhà nhập khẩu đưa hàng hóa vào Kazakhstan.

- Liên minh Kinh tế Á-Âu (EEU) giữa Belarus, Kazakhstan và Nga đã đi vào có hiệu lực từ 01/01/2015, mặc dù vậy, hiệp định này không thúc đẩy thương mại của Kazakhstan với các nước thành viên khác. Trên thực tế, thương mại phi EEU của Kazakhstan có thể bị hạn chế hơn vì buộc phải tuân thủ các tiêu chuẩn của EEU.
- Sự cạnh tranh mạnh mẽ giữa Nga và Trung Quốc nhằm tiếp cận với nguồn năng lượng và tài nguyên khoáng sản của Kazakhstan. Đầu tư từ Trung Quốc ngày một tăng, trong khi các sản phẩm giá rẻ từ Trung Quốc và Nga được cung cấp dễ dàng qua biên giới.
- Tham nhũng vẫn phổ biến mặc dù chính phủ đã triển khai các chiến dịch chống tham nhũng. Tư pháp, cảnh sát và hải quan là những bộ phận tham nhũng cao nhất. Kazakhstan xếp thứ 122 trong số 180 quốc gia trong Chỉ số Nhận thức Tham nhũng của Tổ chức Minh bạch quốc tế (2017).

Khi quyết định thâm nhập thị trường Kazakhstan, doanh nghiệp cần xây dựng và hoạch định cho doanh nghiệp của mình một chiến lược thâm nhập thật chi tiết nhằm giảm thiểu những rủi ro có thể gặp phải.

Các bước tiến trình xây dựng chiến lược thâm nhập thị trường, doanh nghiệp có thể tham khảo trên trang web của Trung tâm xúc tiến Thương mại – Đầu tư TPHCM (ITPC): <http://www.itpc.gov.vn/>

Thị trường Kazakhstan còn nhiều cơ hội cho các nhà đầu tư và nhà bán hàng quốc tế, tuy

nhiên không phải là thị trường phù hợp cho tất cả các công ty. Nếu bạn muốn đầu tư, kinh doanh mua bán tại Kazakhstan, bạn sẽ có lợi thế khi đáp ứng một số tiêu chí như sau:

- Công ty của bạn coi trọng các thị trường xuất khẩu tiềm năng.;
- Công ty của bạn có kinh nghiệm kinh doanh làm ăn ở Đông Âu, khu vực Caucasus, Nga hoặc Ukraina;
- Công ty bạn sẵn sàng đầu tư thời gian, công sức và nguồn lực cho mục tiêu lâu dài tại thị trường này.

Hầu hết các nhà xuất khẩu đều sử dụng hệ thống phân phối địa phương như là bước đầu tiên để bước vào thị trường Kazakhstan. Nhà phân phối địa phương thường chịu trách nhiệm xử lý thủ tục hải quan, giao dịch với các nhà bán buôn/bán lẻ, tiếp thị sản phẩm trực tiếp cho các tập đoàn lớn và xử lý dịch vụ sau bán hàng nếu cần. Một số bước cần thực hiện khi thâm nhập thị trường:

- Thực hiện nghiên cứu thị trường chi tiết để xác định các cơ hội ngành cụ thể.
- Thiết lập sự hiện diện tại địa phương hoặc chọn đối tác địa phương để tiếp thị và phân phối bán hàng một cách hiệu quả ở Kazakhstan. Hãy nhớ rằng Kazakhstan có một dân số nhỏ trải rộng trên một vùng đất rộng lớn, và các kênh phân phối của bạn sẽ có thể đại diện cho nhu cầu của bạn trên toàn quốc. Và việc này phải thực hiện tích cực nhằm tăng khả năng hiện diện của sản phẩm/dịch vụ của bạn tại đây.
- Đầu tư thời gian một cách nghiêm túc để thực hiện kế hoạch và đạt được kết quả tích cực. Đừng cho đây là một thị trường rẻ tiền có thể được thâm nhập một cách nhanh chóng.
- Hãy sẵn sàng hỗ trợ người mua của bạn trong tài chính vì các công ty địa phương thường có tiềm lực tài chính yếu.

Chương 2: Môi trường chính trị và tổng quan xã hội, địa lý.

Hành chính

Tên gọi chính thức: Cộng hòa Kazakhstan.

Cộng hòa Kazakhstan là một quốc gia thống nhất theo chế độ tổng thống.

Kazakhstan giành được độc lập vào ngày 16 tháng 12 năm 1991. Astana là thủ đô của đất nước.

Tổng thống Cộng hòa Kazakhstan là người đứng đầu nhà nước, là quan chức chính trị cao nhất, người quyết định các đường lối chính sách trong và ngoài nước và là đại diện cho Kazakhstan trên trường quốc tế. Tổng thống là một biểu tượng và là người bảo lãnh của sự thống nhất quốc gia và quyền lực nhà nước. Theo Hiến pháp Kazakhstan Tổng thống có quyền bất khả xâm phạm, cũng như các quyền và tự do của một cá nhân và công dân khác.

Chính phủ thực thi quyền hạn hành pháp, đứng đầu hệ thống các cơ quan điều hành và giám sát hoạt động của họ. Quốc hội Cộng hòa Kazakhstan thực hiện các chức năng lập pháp và gồm Thượng viện và Hạ viện (Majilis). Kazakhstan được chia thành 14 khu hành chính và có 2 thành phố có tầm quan trọng quốc gia.

Kazakhstan là quốc gia không có biển lớn nhất thế giới. Phần lớn đất nước là sa mạc chiếm 44% và bán sa mạc - 14%. Có 8.500 con sông trong cả nước. Phần Đông Bắc của Biển hồ Caspian là một phần của đất nước. Biển hồ Aral phân chia giữa Kazakhstan và Uzbekistan. Ở Kazakhstan, có 48.000 hồ lớn nhỏ, trong đó có Balkhash, Zaisan và Alakol.

Hiện nay, Kazakhstan có 130 dân tộc, và có một cơ quan tư vấn hoạt động rất thành công trong việc liên kết, kết hợp quan hệ giữa các tôn giáo là Hội đồng Nhân dân Kazakhstan.

Tại Astana, các Đại hội Lãnh đạo của các tôn giáo thế giới và truyền thống được tổ chức thường xuyên.

Ngày độc lập: 16/12/1991 (Sau khi Liên Xô giải thể).

Quốc kỳ:

Chính trị

Nguyên thủ quốc gia: tổng thống Nursultan Abishuly NAZARBAYEV được bầu từ 01/12/1991.

Người đứng đầu chính phủ: Thủ tướng Bakytzhan SAGINTAYEV (từ 09/9/2016); Phó Thủ tướng thứ nhất Askar MAMIN (từ 13/9/2016).

Tổng quan

Vị trí địa lý: thuộc khu vực Trung Á, Kazakhstan có diện tích hơn 2.724 triệu km², là quốc gia có lãnh thổ lớn thứ 9 trên thế giới, và là quốc gia không có biển lớn nhất thế giới. Ở phía Bắc và phía Tây, Kazakhstan có biên giới với Nga (7,591 km), với Trung Quốc ở phía Đông (1,783 km), với Kyrgyzstan (1,242 km), Uzbekistan (2,351 km) và Turkmenistan (426 km) ở phía Nam . Tổng chiều dài biên giới đất liền của Kazakhstan

với các quốc gia khác là 13.200 km. Tổng diện tích: 676.578 km² (đất liền: 653.508 km²; biển: 23.070 km²).

Tài nguyên thiên nhiên: Kazakhstan có hơn 5.000 tài nguyên khoáng sản, ước tính lên đến hàng chục nghìn tỷ USD. Quốc gia này được xếp hàng đầu trên thế giới về trữ lượng kẽm, vonfram và barit, đứng thứ hai về trữ lượng bạc, chì và crôm, đứng thứ ba về đồng và fluorit, thứ tư về molybden và thứ sáu về trữ lượng vàng. Kazakhstan cũng có nguồn tài nguyên dầu mỏ và khí đốt quan trọng và giữ vị trí thứ 9 trên thế giới trong trữ lượng dầu, hầu hết các mỏ dầu nằm ở khu vực phía tây. Ngoài ra, uranium và than đá của đất nước là lần thứ 2 và lớn thứ 8 trên thế giới.

Xã hội

Dân số: 18.556.698 người (ước tính vào tháng 7/ 2017).

Cơ cấu dân tộc: Kazakhstan - 63,07%, Nga - 23,7%, Uzbeks - 2,85%, Ukraina - 2,08%, người Duy Ngô Nhĩ - 1,4%, Tatars - 1,28 %, người Đức - 1,11% khác - 4,51%.

Tiếng Kazakh là ngôn ngữ chính thức của Kazakhstan. Tiếng Nga chiếm một tỷ lệ sử dụng cao tại Kazakhstan.

Đơn vị tiền tệ được sử dụng ở Kazakhstan là đồng tenge.

Tôn giáo: Phật giáo 70.2%, Nga giáo 26.2% (mainly Russian Orthodox), khác 0.2%, Không theo tín ngưỡng 2.8%, không xác định 0.5% (ước tính năm 2009).

Cấu trúc tuổi: (ước tính năm 2017).

- 0-14 tuổi: 25,91% (nam 2.374.427/nữ 2.434.212).
- 15-24 tuổi: 14,05% (nam 1.329.376/nữ 1.277.615).
- 25-54 tuổi: 42,42% (nam 3.847.282/nữ 4.024.052).

- 55-64 tuổi: 9,97% (nam 810.019/nữ 1.040.917).
- Trên 65 tuổi: 7,65% (nam 494.064/nữ 924.734).

Tuổi thọ trung bình: 71.1 tuổi (nam: 65.9 tuổi, nữ: 76 tuổi).

Chi phí dành cho chăm sóc sức khỏe công dân: 4,4% GDP (số liệu năm 2014).

Tỷ lệ bác sĩ: có 3,27 bác sĩ/1.000 dân (2014).

Tỷ lệ giường bệnh: 6,7 giường/1.000 dân (2013).

Chi phí dành cho giáo dục: 3% GDP (2016).

Trình độ học vấn (từ 15 tuổi trở lên và có thể đọc – viết): 99,8% (nam: 99,8%; nữ: 99,8% (2015)).

Tỷ lệ thất học thanh thiếu niên từ 15-24: 3,9% (nam: 3,6%; nữ: 4,3% (2013)).

Kinh tế

GDP theo ngành (2017):

- Nông nghiệp: 4,8%.
- Công nghiệp: 34,4%.
- Dịch vụ: 60,8%.

Sản phẩm nông nghiệp: lúa mì, khoai tây, rau củ, dưa; chăn nuôi.

Sản phẩm công nghiệp: dầu thô, than đá, quặng sắt, mangan, crôm, chì, kẽm, đồng, titan, bauxite, vàng, bạc, phot phat, lưu huỳnh, urani, sắt và thép; máy kéo và máy móc nông nghiệp, động cơ điện, vật liệu xây dựng.

Tỷ lệ phát triển sản xuất công nghiệp: 4,9% (2017).

Lực lượng lao động: 8,97 triệu, theo lĩnh vực:

- Nông nghiệp: 18,1%.
- Công nghiệp: 20,4%.
- Dịch vụ: 61,6% .

Tỷ lệ thất nghiệp: 5% (2017).

Tỷ lệ dân số sống dưới mức nghèo khổ: 2,6% (2016).

Hàng hóa xuất khẩu chính: dầu và các sản phẩm dầu, khí tự nhiên, kim loại đen, hóa chất, máy móc, ngũ cốc, len, thịt, than.

Đối tác xuất khẩu: Ý: 17,9%, Trung Quốc: 11,9%, Hà Lan: 9,8%, Nga 9,3%, Thụy Sĩ: 6,4%, Pháp: 5,9%. (2017).

Hàng hóa nhập khẩu chính: Máy móc thiết bị, sản phẩm thép, thực phẩm chế biến.

Đối tác nhập khẩu: Nga: 38,9%, Trung Quốc: 16,1%, Đức: 5,1%, Hoa Kazakhstan 4,3%. (2017).

Truyền thông

- Tổng số đăng ký điện thoại cố định: 3.697.300 (20% dân số).
- Tổng số đăng ký điện thoại di động: 26,473 triệu (143% dân số).
- Mã bưu điện quốc gia: 7
- Kênh truyền thông: có 96 kênh truyền hình trong đó nhiều kênh thuộc sở hữu của chính phủ và 4 đài phát thanh nhà nước. Nhiều hộ gia đình có ăng-ten vệ tinh. Một số ít đài phát thanh thương mại hoạt động song song các đài phát thanh của nhà nước. Luật pháp Kazakhstan yêu cầu tất cả các đài truyền thông đều phải đăng ký với chính

phủ và tất cả các nhà cung cấp truyền hình phải phát sóng ở định dạng kỹ thuật số vào năm 2018.

- Mã Internet quốc gia: .kz
- Tổng số người sử dụng internet: 14.100.751 (76,8% dân số) (2016).

Vận chuyển

Hệ thống vận tải hàng không quốc gia: (2015)

- Hãng vận tải có đăng ký: 10
- Lượng khách vận tải hàng năm: 5.081.631
- Lượng hàng hóa vận chuyển hàng năm: 37.669.008 tấn-km

Sân bay có đường băng cứng: 63 (2017)

Trong đó: trên 3.047m (10), từ 2.438m – 3.047m (25), từ 1.524m đến 2.437m (15), từ 914m đến 1.523m (5), dưới 914m (8).

Sân bay có đường băng mềm: 33 (2013).

Sân bay trực thăng: 3 (2013)

Đường ống: Đường ống hydro ngưng tụ: 658km; đường ống gas: 15.256km; đường ống dầu: 11.313km; đường ống refined: 1.095km; đường ống nước: 1.975 km (2016).

Đường sắt: 16.104km.

Đường bộ: 97.418km. Trong đó trải nhựa 87.140 km, không trải nhựa 10.278 km (2012).

Đường thủy: 4.000km (sông Ertis (Irtys) (80%) và sông Syr Darya (Syrdariya) (2010)

Vận tải biển: 119 hãng, trong đó vận tải hàng hóa: 4, vận tải dầu: 10 và các loại khác: 105

(2017)

Cảng biển chính: biển Caspian - Aqtau (Shevchenko), Atyrau (Gur'yev)

Cảng sông: Oskemen (Ust-Kamenogorsk), Pavlodar, Semey (Semipalatinsk) (Irtys River).

Chương 3: Buôn bán hàng hóa và dịch vụ

Nhượng quyền

Với số dân cư thấp và mật độ dân số thưa thớt của Kazakhstan có thể hạn chế các cơ hội về nhượng quyền thương mại, nhưng với nền kinh tế phát triển nhanh chóng của Kazakhstan đi kèm với hoạt động tiêu dùng của người dân ngày càng gia tăng đã biến Kazakhstan thành một thị trường đầy tiềm năng đối với các hoạt động nhượng quyền của các thương hiệu quốc tế. Thị trường Kazakhstan ngày càng hiện diện nhiều các thương hiệu nổi tiếng trên thế giới. Hiện tại, có hơn 495 thương hiệu hoạt động ở Kazakhstan, hầu hết đều nằm ở Almaty, khiến Kazakhstan đang dẫn đầu về nhượng quyền thương mại ở Trung Á. Kinh doanh nhượng quyền thương mại tại Kazakhstan chủ yếu được thực hiện bởi một số lượng lớn các nhà nhượng quyền đến từ Nga, Thổ Nhĩ Kỳ...

Cơ quan Nhượng quyền Thương mại Kazakhstan (KFA) ước tính tổng số tất cả các thương hiệu và thương hiệu hoạt động theo nhượng quyền thương mại hoạt động ngày càng phát triển ổn định và các thương hiệu từ Nga đang gia tăng nhanh chóng. Số lượng thương hiệu nước ngoài hiện đang nhượng quyền thương mại ở Kazakhstan là gần 500, ước tính tương đương với hơn 3.000 cửa hàng nhượng quyền và thu hút hơn 30.000 người, với doanh thu ước tính hàng năm là 2,5 tỷ USD. KFA ước tính số lượng thương hiệu sẽ tăng lên 550 vào năm 2020. Các thương hiệu trong nước cũng bắt đầu phát triển việc kinh doanh nhượng quyền với hơn 30 thương hiệu địa phương và hơn 200 cửa hàng nhượng quyền.

Kinh doanh nhượng quyền thương mại đang phát triển khá mạnh mẽ. Chỉ một vài năm trước, đây vẫn là một khái niệm kinh doanh khá mới ở Kazakhstan, nhưng bây giờ nó đang thu hút sự quan tâm ngày càng tăng từ các doanh nhân. Hiện tại, lĩnh vực nhượng quyền thương mại vẫn chưa đạt được tiềm năng vốn có của nó, và những thương hiệu quốc tế lớn trong lĩnh vực này vẫn chưa âm nhập vào Kazakhstan.

Với việc các công ty Kazakhstan đã tích lũy được các nguồn lực tài chính nhất định, kết hợp với việc họ còn thiếu các công cụ đầu tư, đang kích thích sự quan tâm đến nhượng quyền thương mại. Trong khi số lượng các nhà nhượng quyền tiềm năng tăng trưởng đều đặn ở Kazakhstan, thì chính họ vẫn chưa thể hiện sự quan tâm đáng kể trong việc mở rộng thị trường. Dự kiến bước tiếp theo của việc phát triển nhượng quyền thương mại ở Kazakhstan sẽ là sự phát triển của các thương hiệu quốc gia Kazakh. Các trung tâm nhượng quyền khu vực ở Kazakhstan là Almaty, Astana, Atyrau, Karaganda và Shymkent. Các thương hiệu quốc tế lớn tập trung ở Almaty và Astana.

Bất kỳ hợp đồng nhượng quyền thương mại nào cũng cần được thảo luận cẩn thận vì bản thân chính quyền Kazakhstan cũng chưa có khái niệm cụ thể về nhượng quyền cũng như có kinh nghiệm về lĩnh vực này. Trong thực tế, Luật Nhượng quyền thương mại được thông qua vào tháng 6/2002 thậm chí không sử dụng thuật ngữ “nhượng quyền” nhưng vẫn giữ nguyên thuật ngữ cổ “giấy phép kinh doanh kết hợp”.

Marketing trực tiếp

Tiếp thị trực tiếp đang trở nên phổ biến hơn ở Kazakhstan, đặc biệt là ở các thành phố lớn như Almaty và Astana. Một số hình thức tiếp thị trực tiếp phổ biến là phân phối mẫu miễn phí tại các điểm bán hàng và các sự kiện văn hóa lớn và thăm các hộ gia đình để quảng bá sản phẩm tiêu dùng. Tiếp thị bằng thư ít phổ biến hơn, vì thư không được coi là một công cụ đáng tin cậy.

Với sự phát triển nhanh chóng của hạ tầng viễn thông, marketing trực tiếp ngày càng phát triển và được nhiều doanh nghiệp tại Kazakhstan sử dụng. Người dân Kazakhstan đã dần quen thuộc với các phương tiện như điện thoại di động, truyền hình, internet ... nên các công ty đang ra sức tận dụng kênh tiếp thị này. Đặc biệt, giới trẻ Kazakhstan – một đối tượng tiêu dùng chính của Kazakhstan – đang hòa vào xu thế sử dụng các trang mạng xã hội trong kinh doanh.

Sự phát triển về kỹ thuật số hẻo kế hoạch của chính phủ Kazakhstan đã giúp ngày càng nhiều người dân và các tổ chức có thể truy cập Internet dễ dàng hơn và chất lượng cao hơn, đã thu hẹp khoảng cách giữa các thành phố đô thị và các tỉnh vùng xa. Trong năm 2017, tỷ lệ người dùng PC đạt 78,2% và tỷ lệ người dùng Internet đạt 78,8%, và chính phủ Kazakhstan đang lên kế hoạch tiếp tục xu hướng số hóa này. Trung Quốc đã trở thành nhà cung cấp hàng điện tử hàng đầu trong những năm gần đây.

Kazakhstan đứng vị trí thứ 16 về Chỉ số phát triển bán lẻ toàn cầu năm 2017, thấp hơn 12 điểm so với năm 2016. Sự sụt giảm này chủ yếu xuất phát từ hai lần giảm giá của đồng nội tệ, giá dầu thấp và trừng phạt của phương Tây đối với Nga. Xu hướng tiết kiệm dẫn đến sự sụt giảm doanh số bán lẻ. Tuy nhiên, chính phủ đang đối mặt với những thách thức bằng cách ổn định giá cho các loại thực phẩm quan trọng và tăng cường tăng trưởng GDP.

Theo các báo cáo, trong năm 2016, thị trường thương mại điện tử Kazakhstan tăng 63,7%, và tăng 31% vào năm 2017, dự kiến sẽ tăng gấp đôi vào năm 2020 và đạt 2 tỷ USD. Vẫn còn rất nhiều cơ hội để tăng trưởng trong tương lai, bởi vì thị phần của thương mại điện tử trong giao dịch bán lẻ tại Kazakhstan đang tăng tốc rất nhanh chóng khi Internet tốc độ cao, dễ dàng truy cập đang được chính phủ Kazakhstan ưu tiên phát triển. Theo các đại diện của ngành, nếu trước đây sự phát triển thương mại điện tử ở Kazakhstan đã bị tụt hậu bởi sự thiếu tin tưởng của người tiêu dùng về khả năng bảo mật của hệ thống thanh toán. Điều này đang thay đổi nhanh chóng trong nhận thức của người dân Kazakhstan.

Sự phát triển của thương mại điện tử được bắt đầu vào tháng 3/2012, với sự ra mắt của nhà bán lẻ điện tử LaModa đến từ Nga, là một nền tảng trực tuyến cho phép bất kỳ thương hiệu nào cũng có thể bán hàng của mình, và ngay lập tức dẫn đầu trong phân khúc thị trường. Theo thống kê, trong nửa đầu năm 2018, doanh thu trong thương mại điện tử lên đến khoảng 296 triệu USD. Kể từ đầu năm 2018, có 110 chủ thể mới về thương mại

điện tử đã được đăng ký. Thị trường thương mại điện tử sử dụng khoảng 1,7 nghìn cửa hàng trực tuyến, với 1,5 triệu người mua. Bản thân thị trường này đang ngày càng phát triển và mở rộng sang các nước Trung Á khác.

Bán hàng trực tiếp và bán hàng thông qua danh mục sản phẩm đặc biệt phổ biến trong lĩnh vực mỹ phẩm. Các công ty bán hàng trực tiếp hàng đầu như Avon, Mary Kay, Faberlic (Nga), và Oriflame đã cùng nhau thành lập Hiệp hội bán hàng trực tiếp (DSA) của Kazakhstan vào tháng 10/2010 để cùng bảo vệ thời hạn tiếp thị trên mạng và bảo vệ quyền lợi của người tiêu dùng và người bán. Hiện nay, hiệp hội bao gồm chín công ty như Amway, Avon, Faberlic, Sản phẩm sống mãi mãi, Herbalife, LR Health & Beauty, Mary Kay, Oriflame và Tiens. Theo DSA, doanh thu của các công ty bán hàng trực tiếp trong năm 2017 lên tới khoảng 293 triệu USD. Các nhóm sản phẩm chính của thị trường bán hàng trực tiếp bao gồm: sản phẩm y tế (26%), chăm sóc da và mỹ phẩm trang điểm (24%), nước hoa (16%), quần áo và phụ kiện (10%) và hàng gia dụng (6%). Tính đến nay, doanh số bán hàng trực tiếp xấp xỉ chỉ chiếm 1% doanh thu bán lẻ, thấp hơn nhiều so với mức trung bình thế giới 4,25%. Thị trường bán hàng trực tiếp ở Kazakhstan vẫn đang trong quá trình phát triển và có cơ hội lớn cho sự tăng trưởng. Gần đây, các công ty bán hàng trực tiếp cũng đã tung ra các trang mua sắm trực tuyến của họ theo kịp với sự phát triển kỹ thuật số của Kazakhstan.

Có nhiều công ty quảng cáo trên khắp Kazakhstan và hơn một chục công ty quảng cáo địa phương và một số công ty quảng cáo phương Tây ở Almaty, bao gồm một số công ty PR toàn cầu, chẳng hạn như McCann Erickson, Ogilvy & Brothers vv... là các kênh quảng cáo chính cho hàng tiêu dùng. Quảng cáo dịch vụ và quảng cáo hình ảnh chung thường được thực hiện bằng cách sử dụng quảng cáo ngoài trời và bán hàng cá nhân.

Thương mại điện tử

Các cửa hàng trực tuyến của Kazakhstan đầu tiên xuất hiện vào năm 2000 nhưng đến

hiện nay vẫn chưa phát triển như dự kiến. Dựa trên các báo cáo gần đây, sử dụng Internet đã tăng trưởng nhanh chóng trong năm qua, từ 70,5% sử dụng trong năm 2014 lên 77% dân số vào năm 2017 (theo Liên minh Viễn thông Quốc tế). Điều này mang lại cơ hội tuyệt vời cho sự tăng trưởng trong thương mại điện tử. Thu nhập ổn định, mật độ dân số thấp và diện tích đất đai rộng lớn là những tiền đề lý tưởng cho phát triển ngành kinh doanh đặt hàng qua thư điện tử.

Hơn 600 cửa hàng trực tuyến và các chợ thương mại B2B tồn tại trên mạng của Kazakhstan. Các sản phẩm được bán trực tuyến bao gồm điện thoại trả trước và thẻ Internet, công cụ đa phương tiện, sách, phần cứng máy tính, thiết bị ngoại vi máy tính và phụ kiện, phần mềm, mỹ phẩm, quần áo và gần đây hơn, điện tử tiêu dùng và vé máy bay. Các loại hình thương mại điện tử tiên bộ nhất ở Kazakhstan bao gồm mua vé máy bay và vé tàu lửa trực tuyến, và thanh toán trực tuyến cho các dịch vụ di động và các tiện ích công cộng khác.

Thương mại B2B đang bắt đầu phát triển, nhiều công ty Kazakhstan bắt đầu nhận ra rằng khi có một trang web riêng là sẽ có đứng tốt trong cộng đồng doanh nghiệp. Một số công ty hiện nay đã liệt kê hầu hết danh mục sản phẩm của họ trên các trang web. Tuy nhiên hầu hết các công ty không sẵn sàng tiến hành kinh doanh trực tuyến. Năm 2004, Kazkommertsbank, ngân hàng địa phương hàng đầu ở Kazakhstan và Commerce One, với sự hỗ trợ của IBM, đã kích hoạt một chương trình phát triển thương mại điện tử đầu tiên ở Kazakhstan để tiến hành bán hàng và đấu thầu qua Internet. Đến tháng 6/2018, chương trình đã nhận đăng ký khoảng 39.0000 thành viên và hơn 40.000 hồ sơ giao dịch thành công.

Các chuyên gia ước tính lĩnh vực thương mại điện tử sẽ tăng trưởng ở mức 25%/năm liên tiếp trong 3 năm tới. Các công ty dẫn đầu Kazakhstan là AliExpres, Amazon và eBay. Mua sắm trực tuyến chỉ chiếm khoảng 10-12% tổng số dịch vụ Internet ở Kazakhstan vào năm 2017. Hầu hết các dịch vụ chuyển phát nhanh quốc tế đều có đại diện tại Kazakhstan

và sử dụng các trang web trực tuyến để hỗ trợ giao hàng. Năm 2007, Air Astana, hãng hàng không hàng không quốc tế hàng đầu tại Kazakhstan bắt đầu cung cấp dịch vụ trực tuyến cho khách hàng của mình. Khối lượng dịch vụ trực tuyến Air Astana đạt 10% tổng doanh số bán vé trong năm 2013 và công ty có kế hoạch tăng giao dịch điện tử lên 30% trong 5 năm. Vào tháng 4/2015, PayPal đã công bố việc ra mắt Dịch vụ Thương gia tại Kazakhstan. Các thương gia Kazakhstan giờ đây sẽ có thể cung cấp cho khách hàng cách thanh toán trực tuyến đơn giản, nhanh hơn và an toàn hơn. Kivanç Onan, Giám đốc khu vực của PayPal Trung Đông, Bắc Phi và Thổ Nhĩ Kỳ nhận xét: “Thương mại điện tử đang bùng nổ ở Kazakhstan, với cơ sở hạ tầng thanh toán mạnh mẽ của quốc gia thúc đẩy giao dịch trong nội khu vực và xuyên biên giới.”

Hệ thống thanh toán và giao hàng qua Internet chưa hoàn thiện và chưa an toàn cũng như mức độ tin cậy của người tiêu dùng còn thấp trong mua sắm điện tử là những trở ngại chính cho phát triển thương mại điện tử ở Kazakhstan. Thanh toán cho các đơn đặt hàng qua Internet từ các cửa hàng trực tuyến ở Kazakhstan chủ yếu được thực hiện bằng tiền mặt hoặc chuyển khoản qua ngân hàng, hiếm khi người mua hàng thanh toán bằng thẻ tín dụng/thẻ ghi nợ.

Kể từ năm 2013, Hiệp hội kinh doanh Internet và thương mại di động Kazakhstan (AKIB) đã cung cấp các đánh giá độc lập về các cửa hàng trực tuyến của Kazakhstani. Một hệ thống nhiều mặt đã được phát triển để khảo sát tất cả các khía cạnh của cửa hàng trực tuyến ở Kazakhstan bao gồm mức độ truy cập, phản hồi, cách thức thanh toán và phân phối, hỗ trợ kỹ thuật, vv...

Hoạt động xúc tiến và quảng cáo

Hoạt động quảng cáo được quy định trong Luật quảng cáo cấm quảng cáo các sản phẩm có cồn, sữa công thức, thuốc lá. Luật cũng quy định nghiêm ngặt về quảng cáo thuốc điều trị và chữa bệnh. Tất cả các sản phẩm được quảng cáo phải được chứng nhận. Quảng cáo

phải được trình bày bằng cả tiếng Nga và tiếng Kazakh. Trong vài năm vừa qua, do sự mất giá của đồng nội tệ, các công ty đã phải cắt giảm đáng kể chi phí tiếp thị.

Thị trường Kazakhstan có cộng hưởng với các xu hướng quảng cáo toàn cầu. Theo TNS Trung Á, tổng khối lượng quảng cáo trên truyền hình, radio, báo chí và quảng cáo ngoài trời giảm 37% trong năm 2016. Tổng số quảng cáo trên phương tiện truyền thông đã giảm 12%, trong khi số lượng quảng cáo trên TV giảm 7,2%, trên đài phát thanh giảm 10,4%, trên phương tiện truyền thông in giảm 20,5%, trong quảng cáo ngoài trời giảm 3,2%.

Không giống như các nền tảng quảng cáo truyền thống, thị trường quảng cáo trực tuyến đang phát triển nhanh chóng, và theo các chuyên gia, vẫn sẽ tiếp tục phát triển mạnh. Thị phần quảng cáo trực tuyến ở Kazakhstan đang phát triển chủ yếu là do sự quan tâm của các nhà quảng cáo, cũng như sự tăng trưởng của tỷ lệ sử dụng Internet trong nước. Thông thường, các nhà quảng cáo cắt giảm ngân sách của họ trên báo chí in, vì ngày càng có ít người sử dụng phương tiện truyền thông in ấn, và in ấn là tốn kém và cần tài nguyên so với quảng cáo trực tuyến. Giá trị của thị trường quảng cáo trực tuyến được ước tính đạt 19-20 triệu USD.

Các hoạt động xúc tiến mại của thành phố Hồ Chí Minh, Việt Nam bao gồm nhiều chương trình khác nhau như hội chợ, khảo sát thị trường, kết nối B2B... Để có được thông tin mới nhất, các doanh nghiệp có thể tham khảo trên trang web của Trung tâm xúc tiến thương mại và đầu tư TPHCM (ITPC): <http://www.itpc.gov.vn/>

Chính sách giá

Các thành phần cấu thành giá cả được tính đến bao gồm chi phí vận chuyển, thuế nhập khẩu (thuế hải quan và phí, chứng nhận thanh toán, vv), thuế GTGT và lợi nhuận kỳ vọng của nhà nhập khẩu/nhà phân phối. Kazakhstan phải đối mặt với một sự mất giá tiền tệ hơn 30% kể từ tháng 8/2015 do giá dầu thấp và sự mất giá của đồng rúp của Nga.

Kể từ tháng 1/2015, thỏa thuận về Liên minh kinh tế Á-Âu (EAEU) đã có hiệu lực, mở ra giai đoạn tiếp theo của dự án hội nhập của Armenia, Belarus, Kazakhstan, Kyrgyzstan và Nga. EAEU cung cấp dịch chuyên hàng hóa, dịch vụ, vốn và lao động miễn phí, theo đuổi chính sách phối hợp, hài hòa và duy nhất trong các lĩnh vực được xác định theo Hiệp ước và các thỏa thuận quốc tế trong Liên minh. Ngoài ra, nó được lên kế hoạch để tạo ra một cơ quan quản lý thị trường tài chính siêu quốc gia ở Almaty vào năm 2025.

Sau khi gia nhập WTO vào năm 2015, Kazakhstan có thêm 5 năm để điều chỉnh các quy định của mình phù hợp với các tiêu chuẩn của WTO. Việc gia nhập WTO được kỳ vọng sẽ làm giảm một số thuế nhập khẩu thông qua việc thành lập Liên minh Hải quan. Các chuyên gia lưu ý rằng là kết quả của các cuộc đàm phán WTO, Kazakhstan đã tự do hóa thuế nhập khẩu trên hơn 3.500 hàng hóa. Thuế nông nghiệp sẽ giảm mạnh nhất: từ 16,7% xuống còn 7,6%, trong khi đối với các sản phẩm phi nông nghiệp trung bình là 5,9%.

Tỷ lệ tích lũy của Liên minh kinh tế Á-Âu (EAEU) trong các nghĩa vụ của WTO trong tháng 9/2015 sẽ giảm xuống còn 6,2% so với 6,5% hiện hành. Do đó, trong khi mức thuế chung bên ngoài của Liên minh kinh tế Á-Âu ở Kazakhstan ước tính khoảng 10,6%, khi Kazakhstan gia nhập WTO, thuế quan của họ sẽ giảm thậm chí thấp hơn so với Nga xuống 6,1%, trở về mức trước khi gia nhập EAEU.

Một yếu tố khác ảnh hưởng đến giá cả và sức cạnh tranh của sản phẩm nhập khẩu là thuế giá trị gia tăng 12% phải được thanh toán trên tất cả các loại thuế hải quan và thuế tiêu thụ đặc biệt tại thời điểm thông quan. Để giảm thiểu những khó khăn và rủi ro liên quan đến thủ tục hải quan, các nhà nhập khẩu nên sử dụng dịch vụ của các công ty môi giới hải quan trong nước.

Hỗ trợ khách hàng/ dịch vụ hậu mãi

Dịch vụ hỗ trợ khách hàng và các dịch vụ cộng thêm đang gia tăng mạnh mẽ tại Kazakhstan. Với một quốc gia đang phát triển nhưng vẫn còn nhiều tiềm năng như

Kazakhstan thì cung cấp một dịch vụ hậu mãi tốt sẽ tạo ra sự khác biệt lâu dài. Các doanh nghiệp nên chuẩn bị các nguồn lực để triển khai đào tạo dịch vụ khách hàng cho nhân viên địa phương. Các công ty địa phương bắt đầu kinh doanh với các đối tác nước ngoài đang ngày càng chú trọng về dịch vụ hậu mãi và hỗ trợ khách hàng, và các nhà phân phối ở Kazakhstan đang đẩy mạnh áp dụng các công nghệ mới để phục vụ khách hàng tốt hơn.

Các công ty nước ngoài khi tham gia thị trường Kazakhstan nên có những thỏa thuận trước với các trung tâm bảo trì được chứng nhận tại đây. Điều này cực kỳ quan trọng khi bán các mặt hàng như xe, thiết bị xây dựng, điện tử và các thiết bị khác. Các công ty nên cân nhắc sử dụng các đường dây trợ giúp 24 giờ hoặc các trung tâm hỗ trợ khách hàng hiện có ở châu Á, Nga hoặc châu Âu khi các trung tâm hỗ trợ ở Kazakhstan không đáp ứng được yêu cầu khách hàng.

Dịch vụ chuyên nghiệp địa phương

Có một số công ty quốc tế cung cấp dịch vụ pháp lý, kế toán và tư vấn tại Kazakhstan như:

➤ **Các công ty kiểm toán bao gồm:**

- Deloitte (<https://www2.deloitte.com/kz/ru.html>);
- Ernst & Young (<http://www.ey.com/KZ/en/Home>);
- KPMG (<https://home.kpmg.com/kz/ru/home.html>);
- PriceWaterhouseCoopers

<https://www.pwc.com/gx/en/about/office-locations/kazakhstan.html>

➤ **Các công ty luật bao gồm**

- Baker & McKenzie (<https://www.bakermckenzie.com/en/locations/emea/kazakhstan>);
- Curtis Mallet-Prevost Colt & Mosle
<https://www.curtis.com/sitecontent.cfm?pageid=12&itemid=18>
- Morgan, Lewis & Bockius (<https://www.morganlewis.com/locations/almaty>);
- Dewey & LeBoeuf (<http://deweyleboeuf.com/>);
- Dentons
<https://www.dentons.com/en/global-presence/central-asia/kazakhstan/almaty>
- Rosenblatt & Company
<http://www.rosenblattandco.com/countries/kazakhstan/kazakhstan-almaty-astana-atyrau-aktau-karaganda-ust-kamenogorsk-pavlodar/?passlang=en>
- White & Case (<https://www.whitecase.com/law/central-eastern-europe/kazakhstan>);
- Baker Tilly
<http://www.bakertillyinternational.com/web/worldwide-directory/kazakhstan.aspx>
- Reed Smith (<https://www.reedsmith.com/en/offices/kazakhstan>).

Để biết danh sách đầy đủ các công ty hoặc hiệp hội ngành, vui lòng liên hệ với Dịch vụ thương mại ở Almaty.

Tìm nhà đại lý hay phân phối

Các doanh nghiệp Việt Nam khi đầu tư làm ăn tại Kazakhstan nên sử dụng dịch vụ tư vấn với các nhà cung cấp dịch vụ chuyên nghiệp có trụ sở tại địa phương, bao gồm các công ty luật để tiến hành nghiên cứu đầy đủ về các đại lý tiềm năng hoặc các nhà phân phối.

Các nhà xuất khẩu vào Kazakhstan thường thông qua một đối tác tại địa phương nhằm tìm kiếm thuận lợi cũng như có được những cơ hội và phát triển mới trong lĩnh vực hoạt động của mình. Các đại lý, các nhà phân phối và các đối tác liên doanh tại Kazakhstan có thể đóng góp đáng kể vào sự thành công của một công ty nước ngoài bằng cách đưa ra kiến thức về thị trường, kinh nghiệm cũng như các mối quan hệ quan trọng trong xã hội và các nguồn lực khác. Lựa chọn một nhà phân phối là một quyết định chiến lược quan trọng nếu một công ty có ý định kinh doanh lâu dài. Khi thiết lập một hợp đồng với một nhà phân phối hay đối tác liên doanh, các công ty nước ngoài nên tìm tư vấn pháp lý để soạn thảo một hợp đồng phân phối sao cho phù hợp với các quy định của địa phương và thực tiễn của thị trường.

Một số địa chỉ cần liên hệ

- Văn phòng cấp phép điện tử (<http://www.elicense.kz/?lang=en>);
- Sàn thương mại điện tử Kazakhstan (ETG) (<https://mp.com.kz/>);
- Văn phòng cấp bằng sáng chế quốc gia (<http://www.kazpatent.kz/kk>);
- Liên đoàn truyền thông quốc tế (
- Liên minh kinh tế Á-Âu (<http://www.eaeunion.org/?lang=en>);
- Trung tâm thương mại điện tử Kazakhstan (<https://ecc.kz/en>);
- Website mua sắm công (<http://www.goszakup.gov.kz/>);
- Bộ tài chính Kazakhstan (<http://www.minfin.gov.kz/irj/portal/anonymous>).

Chương 4: Quan hệ đầu tư và thương mại giữa Kazakhstan và Việt Nam

Chính quyền Tổng thống Kazakhstan - Nursultan Nazarbayev đang tích cực cải thiện môi trường đầu tư và đây là lĩnh vực mà hai nước có thể đẩy mạnh hợp tác cả trên bình diện song phương và hợp tác trong khuôn khổ Hiệp định Thương mại tự do Việt Nam - Liên minh Kinh tế Á Âu.

Hiệp định thương mại tự do giữa Việt Nam và Liên minh kinh tế Á – Âu (gồm Nga, Belarus, Kazakhstan, Armenia và Kyrgyzstan) đã chính thức có hiệu lực từ tháng 10/2016, đánh dấu một trang mới trong quan hệ hợp tác giữa Việt Nam và Liên minh kinh tế Á – Âu nói chung, với từng nước thành viên nói riêng. Các doanh nghiệp Việt Nam, Kazakhstan và các nước thành viên khác trong Liên minh sẽ dành cho nhau ưu đãi về thuế, thuế suất sẽ giảm dần bằng 0% (theo lộ trình). Đây là điều kiện tiên quyết để các bên tin tưởng về tăng trưởng kinh tế trong tương lai, Việt Nam và Kazakhstan cũng không ngoại lệ.

Thương mại hai chiều giữa Việt Nam và Kazakhstan năm 2017 đã tăng gần gấp đôi so với năm 2016, tương ứng 542,7 triệu USD và 366,2 triệu USD. Trước đó, năm 2014, kim ngạch hai chiều giữa Kazakhstan và Việt Nam đạt khoảng 270 triệu USD, riêng năm 2015 do ảnh hưởng của khủng hoảng kinh tế toàn cầu, kim ngạch hai chiều chỉ đạt khoảng 220 triệu USD, nhưng con số này đã tăng đột biến lên 366 triệu USD năm 2016 và đạt 542 triệu USD năm 2017, đạt mức cao nhất so với các nước thành viên còn lại của Liên minh Kinh tế Á - Âu.

Các mặt hàng xuất khẩu chính của Việt Nam bao gồm điện thoại, máy vi tính, sản phẩm điện tử và linh kiện đi kèm, hàng nông sản (gạo, hạt điều, hạt tiêu), hàng rau quả, túi xách, máy móc phụ tùng và sắt thép các loại. Việt Nam nhập khẩu từ Kazakhstan các sản phẩm: hóa chất, quặng và khoáng sản, lúa mì...

Trước năm 2016, Việt Nam xuất siêu sang thị trường Kazakhstan chủ yếu là các mặt

hàng điện thoại di động, linh kiện, hàng điện tử và phụ kiện đi kèm, hàng nông sản, thủy sản, hàng dệt may, giày da, ... Tuy nhiên, trong năm 2017, lần đầu tiên Kazakhstan xuất siêu sang Việt Nam với các mặt hàng là thế mạnh như: sắt, thép, quặng các loại, máy móc nông nghiệp, các sản phẩm từ lúa mì, lúa mạch,...

Nông nghiệp là lĩnh vực tiềm năng mà các doanh nghiệp hai bên nên tận dụng thế mạnh của nhau để khai thác. Kazakhstan có lợi thế chăn nuôi và trồng trọt các sản phẩm mà Việt Nam không có, ngược lại Việt Nam lại có thế mạnh về các loại hoa quả vùng nhiệt đới và thủy hải sản. Hai bên sẽ bổ sung cho nhau mà không có sự cạnh tranh trực tiếp.

Vừa qua, tại thành phố Astana, Kazakhstan đã khai trương Trung tâm tài chính Astana (AIFC), đây là trung tâm duy nhất trong khu vực được xây dựng dựa trên hệ thống luật pháp Anh, có tòa độc lập và trung tâm trọng tài quốc tế. Các doanh nghiệp thành viên của AIFC sẽ được cấp quyền lợi thuế lên đến 50 năm và được tiếp cận nguồn vốn không chỉ của Kazakhstan mà của toàn bộ khu vực nói chung.

Về sáng kiến của Kazakhstan trong việc vận chuyển hàng hóa qua tuyến đường sắt Việt Nam – Kazakhstan (qua Trung Quốc), các bên cũng đã thống nhất phát triển chung theo 2 hướng vận chuyển hàng hóa, thông qua bến cảng Kazakhstan – Trung Quốc tại Liên Vân Cảng và qua 2 ga giáp biên giới Việt – Trung Bằng Tường (từ phía Trung Quốc) và Đồng Đăng (từ phía Việt Nam) để đảm bảo các toa xe container được vận chuyển thẳng giữa hai nước, cũng như đi theo hướng các nước châu Âu, Nga, các nước Trung Á và ngược lại. Hiện các bên cũng đã xác định được nhà điều hành tuyến logistics này, phía Kazakhstan là CTCP KTZ Express; phía Việt Nam là Công ty Ratraco.

Tuyến Liên Vân Cảng đã đi vào hoạt động được 2 năm, hiện 2 tuần có 1 chuyến đi châu Âu. Phía Liên Vân Cảng có 3 kho bãi tập kết hàng từ khu vực Đông Nam Á sang châu Âu, Kazakhstan cũng tạo mọi điều kiện về kho bãi.

Thay vì hàng hóa vận chuyển bằng đường biển sẽ mất 45-60 ngày, thì đi bằng đường sắt

chỉ mất 18 ngày. Tuyến đường này cũng sẽ kết nối thuận lợi cho hàng hóa của Việt Nam (cũng như các nước ASEAN) đi các nước châu Âu, sau khi Việt Nam ký FTA với liên minh châu Âu. Thời gian vận chuyển hàng hóa từ Liên Vân Cảng tới ga Duisburg (Đức) cũng chỉ mất 16 ngày, thay vì 45-50 ngày bằng đường biển từ Việt Nam tới châu Âu.

Một số nhóm hàng xuất khẩu chủ lực của Việt Nam sang Kazakhstan năm 2017

Mã HS	Mặt hàng	Giá trị (nghìn USD)	Tăng trưởng giai đoạn 13 - 17
85	Máy điện và thiết bị điện và các bộ phận của chúng; máy ghi âm, máy ghi hình và âm thanh truyền hình, bộ phận và phụ kiện	217.140	4
84	Thiết bị cơ khí	23.191	-19
64	Giày, dép, ghê và các sản phẩm tương tự; các bộ phận của các sản phẩm trên	4.436	-12
62	Quần áo và các hàng may mặc phụ trợ, không dệt kim hoặc móc	3.633	-15
08	Quả và quả ăn được; hoặc các loại dưa	2.942	0
03	Cá và động vật giáp xác, động vật thân mềm và động vật thủy sinh không xương sống khác	2.552	-20

30	Dược phẩm	2.333	47
61	Quần áo và hàng may mặc phụ trợ, dệt kim hoặc móc	2.090	8
09	Cà phê, chè và các loại gia vị	1.836	-2
90	Dụng cụ, thiết bị quang học, nhiếp ảnh, điện ảnh, đo lường, kiểm tra độ chính xác, y tế hoặc phẫu thuật; các bộ phận và phụ kiện của chúng	1.323	71
94	Đồ nội thất; bộ đồ giường, đệm, nệm gối; đèn ...	1.104	17
20	Các chế phẩm từ rau, quả, các sản phẩm khác của cây	1.082	-13
42	Các sản phẩm bằng da thuộc; các mặt hàng du lịch, túi xách và các loại đồ chứa tương tự	1.023	4

(Trademap)

Một số nhóm hàng nhập khẩu của Việt Nam từ Kazakhstan năm 2017

Mã HS	Mặt hàng	Giá trị (nghìn USD)	Tăng trưởng giai đoạn 13 - 17
79	Kẽm và các sản phẩm bằng kẽm	127.727	
78	Chì và các sản phẩm bằng chì	126.969	

72	Sắt và thép	17.277	
12	Hạt dầu và quả có dầu; các loại ngũ cốc, hạt và quả khác; cây công nghiệp hoặc cây dược liệu;	747	55
05	Sản phẩm gốc động vật	610	
25	Muối; lưu huỳnh; đất và đá; thạch cao, vôi và xi măng	453	-20
85	Máy điện và thiết bị điện và các bộ phận của chúng; máy ghi âm, máy ghi hình và âm thanh truyền hình, bộ phận và phụ kiện	177	
10	Ngũ cốc	155	
02	Thịt và phụ phẩm dạng thịt ăn được sau giết mổ	118	

(Trademap)

Chương 5: Các tiêu chuẩn và quy định thương mại

Rào cản thương mại

Việc đẩy mạnh phát triển kinh tế trong những năm vừa qua tại Kazakhstan cũng như việc tham gia WTO, các FTA song phương và đa phương đã bắt đầu tháo gỡ một số rào cản đối với thương mại, bao gồm các yêu cầu về các loại giấy phép, thuế xuất khẩu và tỷ giá hối đoái. Tuy nhiên, nhiều vấn đề xung quanh chính sách thương mại vẫn còn phải cải tiến để phù hợp với các quy định thương mại quốc tế mà Kazakhstan tham gia.

Một số rào cản thương mại (bao gồm cả các mức thuế quan và phi thuế quan) mà các đối tác nước ngoài phải chú ý bao gồm:

- Mức thuế đặc biệt cho một số sản phẩm nhất định do chính phủ quy định.
- Một số hạn chế khi bán các sản phẩm/dịch vụ cho chính quyền.
- Yêu cầu về giấy phép nhập khẩu.
- Các biện pháp chống bán phá giá và thuế đối kháng chống trợ cấp.
- Sản phẩm cấm nhập khẩu
- Các biện pháp kiểm dịch đối với sản phẩm nông nghiệp.

Mặc dù chính phủ Kazakhstan khuyến khích thương mại và đầu tư nước ngoài, thế nhưng cho đến bây giờ vẫn còn rất nhiều hạn chế và rườm rà, nhất là liên qua đến tất cả quy trình xin- cho và cấp giấy phép chuyển cho tất cả các hàng nhập khẩu và xuất khẩu và các hoạt động kinh doanh khác. Hiện tượng thay đổi chính sách thường xuyên, tùy tiện, không báo trước, và bất thành vẫn làm cho doanh nghiệp rất lúng túng và khó lường. Thủ tục cấp giấy phép không minh bạch tạo nhiều cơ hội cho tệ tham nhũng. Nhà nhập khẩu và xuất khẩu sẽ vô cùng khó khăn để có được giấy phép kinh doanh cần thiết nếu không

trả những khoản "lót tay".

Biểu thuế nhập khẩu

Từ tháng 01/2015, Liên minh Hải quan (CU) giữa Nga, Kazakhstan và Belarus được tiếp tục tích hợp vào khung pháp lý của EEAS và được mở rộng bao gồm Kyrgyzstan và Armenia. Theo quy định mới, mức thuế suất thuế nhập khẩu trung bình gần như tăng gấp đôi và đạt 9,2%. Các nước thành viên đã mở cửa thị trường với nhau, khiến các nhà sản xuất trong nước cạnh tranh hơn và buộc Kazakhstan phải tăng thuế hải quan cho các thành viên không thuộc CU, dẫn đến tăng giá đối với hàng hóa đến từ bên ngoài liên minh.

Hiện nay, khoảng 85% thuế quan được cắt giảm để đáp ứng các yêu cầu từ WTO cũng như các FTA song phương và đa phương mà Kazakhstan tham gia ký kết. Theo kế hoạch và các cam kết, đến năm 2025, con số này sẽ là 100% các dòng thuế bao gồm cả dược phẩm, thiết bị y tế, giấy nhôm, toa xe đường sắt và các tòa nhà đúc sẵn. Ngoài ra, theo cam kết, một bên tham gia CU có thể tăng thuế một mặt hàng trong sáu tháng mà không cần có sự đồng ý của các thành viên CU khác. Các sản phẩm máy nông nghiệp kết hợp và máy kéo sẽ được miễn thuế hải quan nếu nhập khẩu thông qua các chương trình tài trợ dành cho một địa phương.

Có thể tìm thấy toàn bộ biểu thuế của Liên minh Hải quan (bảng 6 ngôn ngữ chính thức, bao gồm tiếng Anh) tại trang web của Ủy ban Kinh tế Á-Âu (<http://www.eurasiancommission.org/>) và tại trang web của Cơ quan Kiểm soát Hải quan Kazakhstan (<http://keden.kz/>).

Kazakhstan áp 12% thuế giá trị gia tăng (VAT) được thanh toán trên tất cả các loại thuế hải quan và thuế tiêu thụ đặc biệt tại thời điểm thông quan. Người nộp thuế cần phải có đăng ký VAT ở Kazakhstan nếu doanh thu của họ trong năm dương lịch vượt quá 320.000 USD. Mức phạt cho việc trốn VAT bằng tối đa 50% tổng doanh thu. Kazakhstan

cũng thực hiện hoàn thuế nhập khẩu và thuế khi hàng hóa nhập khẩu được chế biến tại Kazakhstan và xuất khẩu trong vòng hai năm sau khi nhập khẩu.

Chứng từ nhập khẩu và các yêu cầu khác.

Tất cả hàng hóa nhập khẩu vào lãnh thổ Kazakhstan đều phải khai báo và thông quan tại các điểm thông quan đã được phê duyệt. Tờ khai hải quan phải được nộp trong vòng ba mươi ngày kể từ ngày hàng hóa đến Kazakhstan, nhưng trước đó phải thực hiện một tờ khai ngắn gọn và thông báo khi đến hàng và được nộp cho cơ quan hải quan trong vòng 24 giờ sau khi hàng hóa qua biên giới và được đặt tại một kho lưu trữ tạm thời. Tờ khai hải quan phải do một chủ thể tại Kazakhstan khai báo như tổ chức kinh doanh đăng ký theo luật Kazakhstan, hoặc chi nhánh/đại diện tại Kazakhstan, hoặc một doanh nghiệp cá nhân đăng ký kinh doanh Kazakhstan, hoặc là người tương trú tại Kazakhstan. Các công ty nước ngoài không thể giao dịch trực tiếp với các quan chức hải quan ở Kazakhstan và được pháp luật yêu cầu sử dụng dịch vụ do các công ty môi giới hải quan được cấp phép hoạt động tại Kazakhstan.

Tờ khai hải quan hàng hóa (5 bản) phải được thực hiện bằng tiếng Kazakh hoặc tiếng Nga. Các tài liệu khác có thể được nộp bằng tiếng nước ngoài. Tuy nhiên, nhân viên hải quan có thẩm quyền yêu cầu dịch các tài liệu đó sang tiếng Kazakh hoặc tiếng Nga cũng như công chứng bản dịch. Ngoài tờ khai hải quan hàng hóa, hàng hóa phải nộp một bộ chứng từ khác bao gồm hóa đơn, hợp đồng cung cấp hàng hóa, hộ chiếu giao dịch xuất nhập khẩu và chứng từ vận chuyển (ví dụ, vận đơn, hóa đơn hàng không, v.v...) Hộ chiếu giao dịch là công cụ chính được sử dụng trong khuôn khổ của hệ thống kiểm soát tiền tệ. Hộ chiếu giao dịch đại diện cho một chứng từ đại lý được điền bởi nhà xuất khẩu/nhập khẩu và được xem xét bởi các quan chức hải quan và đại diện của ngân hàng của nhà xuất khẩu/nhà nhập khẩu.

Yêu cầu về nhãn, mác sản phẩm

Theo luật pháp Kazakhstan, hầu hết các sản phẩm nhập khẩu vào nước này phải được dán nhãn bằng cả ngôn ngữ Kazakh và tiếng Nga. Nhãn sản phẩm phải bao gồm tên, nhà sản xuất, quốc gia xuất xứ và thông tin về ngày sản xuất, thời hạn sử dụng, điều kiện lưu trữ, dữ liệu dinh dưỡng và cách sử dụng.

Nhà sản xuất hoặc người bán sản phẩm phải có giấy chứng nhận sự phù hợp với hệ thống quy chuẩn kỹ thuật của địa phương. Theo quy định kỹ thuật của Liên minh kinh tế Á-Âu (EAEU) có hiệu lực vào năm 2013, tất cả các sản phẩm xuất khẩu vào EAEU phải tuân theo các quy định về chứng nhận bắt buộc và phù hợp theo quy định phải được dán nhãn bằng dấu phù hợp (EAC).

Theo tiêu chuẩn vệ sinh an toàn thực phẩm, chính phủ Kazakhstan khuyến cáo các công ty phải sử dụng vật liệu vô hại để làm bao bì, không được chứa của các chất có thể ảnh hưởng đến an toàn thực phẩm. Tương tự như vậy, các bao bì phải được sản xuất để đảm bảo chất lượng và thành phần vệ sinh của sản phẩm trong suốt vòng đời của sản phẩm. Vật liệu và phụ gia thực phẩm dùng trong sản xuất thực phẩm và đồ uống phải đáp ứng các yêu cầu về chất lượng y tế được quy định trong các tiêu chuẩn vệ. Việc sử dụng các chất phụ gia thực phẩm không có trong danh mục phụ gia được phép bị cấm tuyệt đối. Tuy nhiên trên thực tế, các yêu cầu này thường bị bỏ qua một cách vô tình hoặc hữu ý do chi phí trong sản xuất

Quy định hải quan

Mã số hải quan của Kazakhstan vẫn còn phức tạp và không mang tính minh bạch hay phục vụ sự luân chuyển hàng hóa một cách nhanh chóng. Đây là một trong những lý do tại sao quốc gia tiếp tục xếp hạng ở phần dưới (123/189) trong xếp hạng chỉ số “Giao dịch biên giới” của Ngân hàng Thế giới.

Vào ngày 01/01/2010, Kazakhstan đã thông qua thuế quan thống nhất và các quy định phi thuế quan của Liên minh Hải quan Nga, Belarus và Kazakhstan (CU), một khung pháp lý

của Liên minh Kinh tế Á-Âu (EAEU). CU đã triển khai Bộ luật Hải quan chung mới và bãi bỏ biên giới nội bộ vào tháng 7/2011. Thông tin chi tiết về các thỏa thuận pháp lý và lịch biểu thuế quan có thể được tìm thấy trên trang web của Ủy ban Kinh tế Á-Âu www.eurasiancommission.org.

Các quy tắc định giá hải quan của Kazakhstan phần lớn phù hợp với Hiệp định định giá của WTO và quốc gia này đã áp dụng hệ thống HS 96 làm danh mục thuế quan của mình. Sau gần hai thập kỷ đàm phán, vào tháng 6/2015, Kazakhstan gia nhập Tổ chức Thương mại Thế giới (WTO).

Theo các cam kết được đưa ra khi gia nhập WTO, thuế suất liên quan của quốc gia sẽ thấp hơn tỷ lệ của Liên minh thuế quan (CU) đối với 3.500 mặt hàng. Sau khi kết thúc giai đoạn chuyển đổi, mức thuế trung bình cuối cùng của Kazakhstan sẽ là 6,9%, trong khi đối với các nước còn lại của CU thì mức thuế ở mức 7,8%.

Kazakhstan tiếp tục duy trì hạn ngạch thuế quan (TRQs) về nhập khẩu gia cầm, thịt bò và thịt lợn, như là một phần của các nghĩa vụ của mình trong CU. Kim loại quý và đá, công nghệ mã hóa, tài liệu từ lưu trữ quốc gia và các mặt hàng có giá trị văn hóa nằm trong số các sản phẩm hiện đang được cấp giấy phép xuất khẩu. Kazakhstan sẽ loại bỏ yêu cầu cấp giấy phép nhập khẩu đối với đồ uống có cồn sau khi Nga gia nhập WTO.

Luật Đầu tư quy định miễn thuế nhập khẩu đối với thiết bị và phụ tùng nhập khẩu, nhưng chỉ áp dụng khi Kazakhstan không sản xuất được hoặc sản xuất không đạt tiêu chuẩn quốc tế. Ngoài ra, các thiết bị và phụ tùng nhập khẩu được chỉ định cho các dự án đầu tư ưu tiên theo chương trình công nghiệp hóa của chính phủ được miễn thuế hải quan.

Các cải cách khác cho phép công dân nước ngoài nhập khẩu và khai báo hàng hóa tại cảng nhập cảnh mà không cần sử dụng các công ty môi giới hải quan trong nước. Trước đây, công dân nước ngoài muốn nhập khẩu hàng hóa vào Kazakhstan được yêu cầu phải có một đối tác tại Kazakhstan. Tuy nhiên, công dân nước ngoài vẫn có thể bị yêu cầu

phải có người môi giới hải quan trong nước để nộp tờ khai hải quan điện tử khi mà họ không có phần mềm tương thích với hệ thống máy tính CU.

Các công ty nước ngoài có thể nhập khẩu một số mặt hàng để sử dụng miễn thuế của riêng mình bao gồm thiết bị và phụ tùng nhập khẩu để thực hiện dự án đầu tư, nếu thiết bị này không có sẵn trên lãnh thổ Kazakhstan. Nói chung, Hải quan yêu cầu hàng hóa nhập khẩu được đặt trong một kho lưu trữ tạm thời do chủ thể được cấp phép hải quan chờ giải phóng hàng hóa. Đây là một thủ tục có thể làm tăng thêm chi phí đáng kể cho nhà nhập khẩu và chậm trễ cho việc xử lý thông quan.

Các đơn vị nước ngoài không thể giao dịch trực tiếp với các quan chức hải quan ở Kazakhstan và được pháp luật yêu cầu sử dụng dịch vụ do các công ty môi giới hải quan được cấp phép có quyền hoạt động tại Kazakhstan. Cơ quan kiểm soát hải quan duy trì một cơ quan đăng ký các nhà môi giới hải quan được cấp phép và được yêu cầu phải đăng ký tại www.keden.kz và <http://www.evrazes.com/en/about/>.

Tiêu chuẩn thương mại

Các quy trình đánh giá chứng nhận sự phù hợp là một phần của hệ thống quy chuẩn kỹ thuật quốc gia. Kazakhstan gia nhập WTO vào tháng 11/2015. Để đưa tiêu chuẩn Kazakhstan phù hợp với tiêu chuẩn quốc tế, năm 2007, Kazakhstan đã thông qua một số luật và sửa đổi Luật hiện hành về Quy định kỹ thuật, bao gồm các luật như An toàn hóa chất, an toàn thực phẩm, an toàn đồ chơi và an toàn thiết bị và máy móc. Tiêu chuẩn quốc gia hiện nay bao gồm 70.500 quy tắc và tiêu chuẩn, bao gồm 16.110 đại diện cho các tiêu chuẩn quốc tế (Tổ chức tiêu chuẩn hóa quốc tế) và 2.295 tiêu chuẩn quốc gia Mỹ (Viện tiêu chuẩn quốc gia Mỹ). Các tiêu chuẩn này được áp dụng trong tất cả các ngành kinh tế.

Theo các quy định hiện hành, các quy định kỹ thuật sẽ là bắt buộc và được quy định theo pháp luật nhằm đảm bảo sự an toàn của cuộc sống và sức khỏe của người tiêu dùng. Các tiêu chuẩn khác liên quan đến chất lượng hàng hóa sẽ được áp dụng theo tính chất tự

nguyên, và các nhà sản xuất không bị buộc phải tuân thủ các yêu cầu đã lỗi thời như quy định về hình dạng, hoặc màu sắc của hàng hóa theo các bộ luật trước đó.

Ủy ban về Quy chuẩn và Đo lường Kỹ thuật (Gosstandart) thuộc Bộ Đầu tư và Phát triển, là cơ quan quốc gia quản lý các vấn đề quy chuẩn kỹ thuật tại Kazakhstan. Gosstandart được chia thành ba bộ phận: Viện Tiêu chuẩn hóa và Chứng nhận Kazakh, Viện Đo lường Kazakhstan và Trung tâm Quốc gia về Kiểm định.

Quy trình đánh giá sự phù hợp hiện tại được áp dụng ở Kazakhstan không cho phép áp dụng 100% các tiêu chuẩn quốc tế do sự mâu thuẫn về mặt pháp lý và kỹ thuật. Kazakhstan tham gia Hợp tác công nhận phòng thí nghiệm quốc tế (ILAC) vào năm 2010 và gia nhập Diễn đàn công nhận quốc tế (IAF) vào năm 2013. Ngoài ra việc đánh giá sự phù hợp còn dựa trên cơ quan lập pháp của Nga, Kazakhstan và Belarus, Kyrgyzstan và Armenia.

Bất kỳ hàng hóa nhập khẩu vào Kazakhstan và các hàng hóa nằm trong danh mục bắt buộc chính phủ đều phải tuân thủ các thủ tục bắt buộc chứng nhận theo yêu cầu quốc gia. Danh sách này bao gồm máy móc, xe hơi, thiết bị nông nghiệp và viễn thông, thiết bị điện kỹ thuật, vật liệu xây dựng và thiết bị, nhiên liệu, quần áo, đồ chơi, thực phẩm, thiết bị y tế và thú y, cũng như thuốc. Hợp đồng giao hàng phải kèm theo các tài liệu sau: mô tả sản phẩm, giấy chứng nhận xuất xứ, tên nhà sản xuất, tờ khai hải quan, ngày hết hạn, yêu cầu lưu trữ và hướng dẫn sử dụng được in bằng tiếng Kazakh và tiếng Nga.

Ở Kazakhstan, cũng như ở các nước thuộc Liên Xô cũ, hàng hóa được quy định bắt buộc tuân thủ yêu cầu tiêu chuẩn và các văn bản quy phạm pháp luật về vệ sinh, môi trường, thú y và các vấn đề khác.

Hiệp định thương mại

Kazakhstan đã đệ trình Biên bản ghi nhớ về cải cách Ngoại thương (MFTR) lên WTO

năm 1996 và vòng đàm phán đầu tiên gia nhập diễn ra vào năm 1997. Kazakhstan trở thành thành viên WTO vào ngày 30/11/2015.

Kazakhstan chính thức gia nhập Liên minh Hải quan Nga và Belarus ngày 1/7/2010. Kể từ đó, chính sách thương mại của Kazakhstan bị ảnh hưởng nặng nề bởi các quy định do Liên minh Hải quan và cơ quan quản lý của Ủy ban Kinh tế Á-Âu, một cơ quan quốc gia ở Moscow đặt ra. Là một thành viên của Liên minh Hải quan, Kazakhstan phải tăng gấp đôi thuế nhập khẩu trung bình và áp dụng hạn ngạch thuế quan hàng năm (TRQs) đối với thịt gia cầm, thịt bò và thịt lợn thương mại.

Tuy nhiên, theo cam kết WTO, Kazakhstan sẽ giảm dần 3.512 mức thuế nhập khẩu xuống mức trung bình 6,1% vào năm 2020. Bắt đầu từ tháng 1/2016, Kazakhstan đã áp dụng mức thuế quan thấp hơn so với thuế quan đối với thực phẩm, ô tô, máy bay, toa xe đường sắt, gỗ, đồ uống có cồn, dược phẩm, tủ đông và đồ trang sức.

Vào ngày 29/5/2014, Kazakhstan và các đối tác Liên minh Hải quan đã ký một hiệp ước để hình thành một không gian kinh tế chung được gọi là Liên minh Kinh tế Á-Âu (EAEU). EAEU dự kiến sẽ kết nối thành một nền kinh tế chung, và tạo điều kiện dịch chuyển tự do của các dịch vụ, vốn và lao động trong lãnh thổ chung của họ. Chính phủ Kazakhstan đã khẳng định rằng các thỏa thuận EAEU tuân thủ các tiêu chuẩn của WTO.

Chính phủ Kazakhstan lạc quan rằng việc hội nhập sâu hơn trong EAEU sẽ khiến Kazakhstan trở nên hấp dẫn hơn đối với đầu tư nước ngoài bằng cách đưa Kazakhstan trở thành một cửa ngõ tiếp cận các thị trường thành viên trong EAEU.

Kazakhstan cũng là nước tham gia ký kết Hiệp định thương mại tự do với các nước CIS (Liên Xô cũ). Ngoài ra, với tư cách là thành viên của EAEU, Kazakhstan là thành viên của Hiệp định thương mại tự do giữa EAEU và Việt Nam.

Chương 6: Môi trường đầu tư

Trong vài năm vừa qua, chính phủ Kazakhstan đã áp dụng nhiều biện pháp nhằm thúc đẩy tăng trưởng kinh tế một cách bền vững và trong sạch, bao gồm một tỷ giá hối đoái hợp lý, giảm các rào cản thương mại, cải cách chính sách thuế và quản lý. Chính phủ thông qua một số các đạo luật mới trong thương mại và đầu tư nhằm phù hợp với các tiêu chuẩn quốc tế, cũng như nới lỏng một số rào cản hành chính để kinh doanh ở Kazakhstan.

Do sự ổn định về chính trị và kinh tế ở Kazakhstan, sự phong phú về tài nguyên thiên nhiên, cũng như tăng trưởng kinh tế hàng năm trong nhiều năm qua, các nhà đầu tư nước ngoài tiếp tục đầu tư vào Kazakhstan và xem đây là nơi thuận lợi để kinh doanh.

Một trong những vấn đề quan trọng nhất đối với các nhà đầu tư nước ngoài là việc chuyển lợi nhuận của họ về nước và những tác động về thuế của thu nhập của họ. Luật dân sự cho phép các nhà đầu tư nước ngoài hoạt động tại Kazakhstan thông qua một chi nhánh địa phương của một công ty nước ngoài hoặc một công ty con tại địa phương được thành lập như một pháp nhân độc lập theo luật của Kazakhstan. Đương nhiên, một nhà đầu tư nước ngoài nên xác định loại hình cơ cấu đầu tư nào là thích hợp hơn.

Hội đồng nhà đầu tư nước ngoài

Hội đồng nhà đầu tư nước ngoài (FIC) là một cơ quan tư vấn được thành lập theo Lệnh của Tổng thống Cộng hòa Kazakhstan để thúc đẩy đối thoại trực tiếp giữa chính phủ và những nhà đầu tư vào Kazakhstan để giải quyết một cách hiệu quả các vấn đề chính liên quan đến hoạt động đầu tư, nhằm cải thiện môi trường đầu tư của Kazakhstan vì lợi ích của các nhà đầu tư nước ngoài, lợi ích của các công ty trong nước và lợi ích quốc gia, bảo đảm sự phát triển kinh tế và sự giàu có của đất nước và người dân.

FIC được chủ trì trực tiếp từ Tổng thống Cộng hòa Kazakhstan, là chủ thể giám sát các

hoạt động của FIC, bao gồm cả việc duyệt thông qua các Chương trình nghị sự tại các phiên họp toàn thể của Hội đồng.

Nhiệm vụ chính của FIC:

- Xây dựng và trình kiến nghị lên Tổng thống và Chính phủ Cộng hòa Kazakhstan về các vấn đề đầu tư và phát triển kinh tế quan trọng.
- Phân tích và thảo luận các vấn đề chính sách đầu tư cốt lõi khác theo hướng dẫn của Tổng thống Cộng hòa Kazakhstan.

Đứng đầu và lãnh đạo FIC là các quan chức chính phủ sau đây: Thủ tướng, Chủ tịch Ngân hàng Quốc gia, Phó Chánh văn phòng Tổng thống, Phó Thủ tướng, Bộ trưởng Bộ Ngoại giao, Bộ trưởng Bộ Công nghiệp và Công nghệ mới, Bộ trưởng Bộ Tài chính, Bộ trưởng Phát triển Kinh tế và Thương mại, và Trưởng ban Điều hành của Hội đồng (Chủ tịch Ủy ban Đầu tư của Bộ Công nghiệp và Công nghệ mới).

Tham gia Hội đồng còn có đại diện từ các nhà quản lý hàng đầu của các tổ chức quốc tế, các tổ chức kinh tế và tài chính, các công ty nước ngoài và các tập đoàn. Phiên họp toàn thể của Hội đồng được tiến hành một hoặc hai lần một năm. Để biết thêm thông tin về các thành viên hiện tại của FIC, vui lòng truy cập www.fic.kz.

Thanh tra đầu tư

Kazakhstan đang nỗ lực hết sức để đảm bảo sự cải thiện liên tục của môi trường kinh doanh và đầu tư. Việc thành lập một lực lượng đặc biệt về bảo vệ quyền của các nhà đầu tư nước ngoài, gọi là “thanh tra đầu tư”, là ví dụ mới nhất về những nỗ lực đó.

Cơ quan Thanh tra Đầu tư được thành lập dưới sự quản lý của Phó Thủ tướng. Các thanh tra đầu tư tổ chức phiên họp đầu tiên tại Astana và có kế hoạch thực hiện theo hàng quý. Tổ chức này được triển khai dựa trên các thực tiễn từ các quốc gia phát triển nhằm giải

quyết các khiếu nại, vướng mắc của các nhà đầu tư mà không cần đưa ra các tòa án kinh tế.

Bất cứ ai đầu tư vào Kazakhstan, hoặc ủy quyền cho đại sứ quán thay mặt họ, sẽ có thể khiếu nại lên thanh tra đầu tư về các vấn đề chung cũng như các vướng mắc cụ thể và được yêu cầu nộp hồ sơ thông qua Ban Thư ký, đặt tại Ủy ban Đầu tư của Bộ Công nghiệp và Công nghệ Mới, hoặc Trung tâm hỗ trợ của nhà đầu tư tại Cơ quan xuất khẩu và đầu tư quốc gia KAZNEX INVEST, là một bộ phận của Bộ Công nghiệp và Công nghệ mới Kazakhstan.

Kazakhstan hiện được xếp hạng 22 trong Chỉ số Bảo vệ Nhà đầu tư của Ngân hàng Thế giới.

Kazakhstan có các tổ chức để thúc đẩy và hỗ trợ đầu tư, bao gồm cả KazNexInvest và Hội đồng nhà đầu tư nước ngoài, và hiện đang có kế hoạch triển khai áp dụng vai trò mới của thanh tra đầu tư để giúp tạo điều kiện giao tiếp giữa nhà đầu tư và chính phủ và giúp nhà đầu tư giải quyết vấn đề của họ. Trong những năm gần đây, chính phủ cũng đã sử dụng các công ty liên doanh như một công cụ hiệu quả để mang lại chuyên môn và vốn nước ngoài cần thiết để đồng tài trợ các ngành như xây dựng, hậu cần, hóa dầu, sản xuất và CNTT.

Kazakhstan được xếp thứ 49 trong số 185 nền kinh tế hiện đang hoạt động kinh doanh nhờ các biện pháp xây dựng lòng tin của nhà đầu tư.

Chính sách ưu đãi đầu tư

Chiến lược ưu tiên phát triển công nghiệp của Kazakhstan, chẳng hạn như Chương trình phát triển công nghiệp và sáng tạo 2015-2019 và Chương trình quốc gia thu hút đầu tư đều nhằm mục đích đa dạng hóa nền kinh tế, tránh sự phụ thuộc quá nhiều vào các ngành công nghiệp khai thác. Các lĩnh vực ưu tiên bao gồm nông nghiệp, luyện kim, công

nghiệp hóa chất và dược phẩm, sản xuất máy móc nông nghiệp, vật liệu xây dựng, sản xuất thực phẩm, lọc dầu, sản xuất dầu khí, vận tải, thiết bị điện và khai thác mỏ. Ngành công nghiệp ưu tiên nhận được miễn thuế và miễn thuế hải quan, trợ cấp bằng hiện vật, trợ cấp đầu tư và thủ tục đơn giản để xin thị thực và giấy phép lao động. Hệ thống ưu tiên của chính phủ áp dụng cho các doanh nghiệp mới và đang hoạt động. Thời hạn và phạm vi ưu đãi phụ thuộc vào lĩnh vực ưu tiên và quy mô đầu tư. Thông tin về các lĩnh vực ưu tiên xem tại http://invest.gov.kz/ru/guide/child/investment_preferences.

Bộ luật Doanh nghiệp năm 2015 và Bộ luật Thuế 2018 cũng cung cấp các ưu đãi về thuế, miễn thuế, trợ cấp đầu tư và các khoản trợ cấp bằng hiện vật làm ưu đãi cho đầu tư trong và ngoài nước vào các lĩnh vực ưu tiên. Tuy nhiên, Ủy ban Đầu tư tại Bộ Đầu tư và Phát triển sẽ đưa ra quyết định về từng khuyến khích đối với từng trường hợp cụ thể. Luật cũng cho phép chính phủ hủy bỏ các ưu đãi, thu hồi các khoản thanh toán và thu hồi giấy phép hoạt động của nhà đầu tư nếu nhà đầu tư không thực hiện các nghĩa vụ theo hợp đồng. Trong năm 2015, Ủy ban đã đơn giản hóa thủ tục ứng dụng bằng cách tạo ra “một cửa giải quyết” cho các nhà đầu tư trong cả nước, bao gồm tại trụ sở chính tại Astana và các trung tâm dịch vụ của quận ở mọi khu vực của Kazakhstan.

Để tạo thuận lợi cho công việc của các nhà đầu tư nước ngoài, đặc biệt là trong các ngành công nghiệp không khai thác, Chính phủ đã phê duyệt việc đi lại miễn visa cho công dân của 52 quốc gia, bao gồm Hoa Kỳ, Đức, Nhật Bản, Các Tiểu vương quốc Ả Rập Thống nhất, Pháp, Ý và Tây Ban Nha. Cư dân của những quốc gia này có thể ở lại Kazakhstan mà không có thị thực trong 30 ngày.

Kazakhstan đã thiết lập một chế độ ưu đãi cao đối với những dự án đầu tư được phân loại là “dự án đầu tư ưu tiên”. Tiêu chí chính cho một dự án là đầu tư không nhỏ hơn khoảng 20 triệu USD và thuộc một trong những lĩnh vực được Chính phủ quy định.

Những nhà đầu tư vào Kazakhstan và ký kết hợp đồng đầu tư cho một dự án với cơ quan có thẩm quyền (hiện là Ủy ban Đầu tư thuộc Bộ Công nghiệp và Công nghệ mới) có thể

được hưởng những ưu đãi sau (quy định cụ thể trong hợp đồng đầu tư):

- Miễn thuế thu nhập doanh nghiệp (20%) cho đến 10 năm;
- Miễn thuế đất lên đến 10 năm;
- Miễn thuế tài sản tối đa 8 năm kể từ ngày tài sản cố định (ví dụ: một nhà máy) được ủy quyền (chỉ dành cho những tài sản được ủy quyền lần đầu tiên);
- Hoàn trả tới 30% chi phí thực tế cho các công trình xây dựng và mua thiết bị (được gọi là “trợ cấp đầu tư”) trên cơ sở các tài liệu sau khi đưa vào hoạt động. Để xin trợ cấp đầu tư, người nộp đơn cũng phải cung cấp một nghiên cứu khả thi được sự chấp thuận của nhà nước phê duyệt. Chính phủ sẽ phê duyệt các quy định về trợ cấp đầu tư;
- Miễn yêu cầu xin giấy phép lao động cho người lao động nước ngoài của pháp nhân nắm giữ hợp đồng đầu tư, nhà thầu và nhà thầu phụ trong lĩnh vực nghiên cứu và thiết kế, dịch vụ kỹ thuật và công trình xây dựng. Việc miễn trừ này có hiệu lực cho đến khi hết hạn 1 năm kể từ ngày vận hành. Danh mục nghề nghiệp và số lượng nhân viên thu hút được quy định trong hợp đồng đầu tư;
- Bảo đảm tính ổn định đối với các ưu đãi về thuế nêu trên và cũng như về chế độ “không có giấy phép lao động” (mục 5);
- Tương tác với Ủy ban Đầu tư theo nguyên tắc “một cửa”. Nhà đầu tư chỉ nộp đơn cho Ủy ban Đầu tư với các tài liệu liên quan và bàn thảo thêm với Ủy ban về các điều kiện của hợp đồng đầu tư;
- Đơn giản hóa thủ tục thuê đất phục vụ dự án;
- Có được sự hỗ trợ của Ủy ban Đầu tư trong các hợp đồng, đơn hàng với các công ty có vốn chính phủ;
- Miễn lệ phí hải quan đối với nhập khẩu thiết bị công nghệ và phụ tùng thay thế, trong

thời hạn hợp đồng đầu tư, nhưng không quá 5 năm.

Kể từ khi độc lập vào năm 1991, Kazakhstan đã có những tiến bộ đáng kể trong việc tạo ra một nền kinh tế thị trường và đã đạt được những kết quả đáng kể trong nỗ lực thu hút đầu tư nước ngoài. Tính đến ngày 01/01/2018, đầu tư trực tiếp nước ngoài tại Kazakhstan đạt 161,7 tỷ USD. Phần lớn đầu tư nước ngoài là trong lĩnh vực dầu khí, và khai thác khoáng sản, trong đó Hoa Kỳ là nước có vốn đầu tư lớn nhất tại Kazakhstan.

Trong khi trữ lượng khoáng sản rộng lớn của Kazakhstan vẫn là xương sống của nền kinh tế, chính phủ tiếp tục cải cách theo hướng đa dạng hóa nền kinh tế của đất nước bằng cách cải thiện môi trường đầu tư. Những nỗ lực của chính phủ Kazakhstan để loại bỏ các rào cản quan liêu - bao gồm chương trình “một cửa” mới - đã thành công và năm 2018, Ngân hàng Thế giới đã xếp hạng quốc gia này đứng thứ 36/190 quốc gia trong báo cáo kinh doanh hàng năm.

Chính phủ duy trì đối thoại tích cực với các nhà đầu tư nước ngoài, thông qua Hội đồng nhà đầu tư nước ngoài của Tổng thống Nazarbayev, Hội đồng Thủ tướng Chính phủ về cải thiện môi trường đầu tư và Thanh tra đầu tư.

Kazakhstan gia nhập WTO vào năm 2015 và dần đáp ứng các yêu cầu theo cam kết gia nhập WTO. Vào tháng 6/2017, Kazakhstan đã tham gia Tuyên bố OECD về Đầu tư quốc tế và các doanh nghiệp đa quốc gia và trở thành thành viên liên kết của Ủy ban đầu tư OECD.

Mặc dù có nhiều cải cách thể chế và pháp lý, nhưng vẫn còn tồn tại nhiều vấn đề như tham nhũng, quan liêu, và thực thi pháp luật một cách tùy tiện, đặc biệt là ở cấp khu vực và địa phương đang là mối bận tâm cho chính quyền và là mối lo cho các nhà đầu tư nước ngoài.

Chính sách hướng đến FDI

Kazakhstan đã thu hút đầu tư nước ngoài đáng kể kể từ khi độc lập. Tính đến ngày 01/01/2018, tổng số vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài ở Kazakhstan tổng cộng 147,1 tỷ USD, chủ yếu trong lĩnh vực dầu khí. Kazakhstan được coi là có môi trường đầu tư tốt nhất trong khu vực, và nhiều công ty quốc tế đã thành lập trụ sở khu vực ở Kazakhstan.

Vào tháng 6/2017, Kazakhstan đã tham gia Tuyên bố OECD về Đầu tư quốc tế và các doanh nghiệp đa quốc gia và trở thành thành viên của Ủy ban đầu tư OECD.

Vào năm 2017, chính phủ đã thông qua Chiến lược đầu tư quốc gia 2018-2022 mới, được phát triển với sự hợp tác của Ngân hàng Thế giới, đưa ra các biện pháp điều phối mới về cải thiện môi trường đầu tư, kế hoạch tư nhân hóa và chính sách đa dạng hóa kinh tế. Chiến lược này nhằm tăng tổng số dòng vốn FDI lên 25% vào năm 2022.

Chính phủ Kazakhstan đã từng bước cải thiện môi trường kinh doanh cho các nhà đầu tư nước ngoài và luật pháp không phân biệt đối xử với các nhà đầu tư nước ngoài.

Giới hạn trong kiểm soát ngoại thương và quyền sở hữu - thành lập tư nhân

Theo luật, các công ty tư nhân trong nước và nước ngoài đều có thể thành lập và sở hữu các doanh nghiệp kinh doanh.

Chính phủ Kazakhstan cho biết họ sẽ loại bỏ dần những hạn chế trong lĩnh vực viễn thông khi Kazakhstan gia nhập Tổ chức Thương mại Thế giới (WTO), mặc dù điều này vẫn chưa xảy ra. Không hạn chế sự tham gia của vốn nước ngoài trong lĩnh vực ngân hàng và bảo hiểm, nhưng chi nhánh ngân hàng và công ty bảo hiểm nước ngoài bị cấm hoạt động ở Kazakhstan cho đến năm 2020, khi hạn chế này sẽ được dỡ bỏ theo cam kết WTO của quốc gia. Chính phủ hiện yêu cầu các ngân hàng và công ty bảo hiểm nước ngoài phải thành lập các công ty con tại Kazakhstan và hạn chế quyền sở hữu đất nông nghiệp của nhà đầu tư nước ngoài.

Luật và quy định về đầu tư trực tiếp nước ngoài

Các bộ luật sau đây có ảnh hưởng đến đầu tư nước ngoài tại Kazakhstan: Luật Doanh nghiệp năm 2015; Luật dân sự; Luật thuế (có hiệu lực từ tháng 01/2018); Luật hải quan của Liên minh kinh tế Á-Âu và Luật Hải quan Kazakhstan (có hiệu lực kể từ tháng 01/2018); Luật Quy chế tiền tệ và Kiểm soát tiền tệ; Luật Mua sắm Chính phủ. Các bộ luật này quy định việc không chiếm đoạt, chuyển đổi tiền tệ, đảm bảo ổn định pháp lý, mua sắm chính phủ minh bạch và ưu đãi cho các lĩnh vực ưu tiên. Tuy nhiên việc áp dụng luật tại Kazakhstan vẫn không được minh bạch và công bằng đối với các nhà đầu tư nước ngoài.

Bộ luật Doanh nghiệp năm 2015 đưa ra các nguyên tắc cơ bản về kinh doanh ở Kazakhstan và quan hệ của các doanh nhân với chính quyền. Bộ luật khôi phục lại một chế độ đầu tư duy nhất cho các nhà đầu tư trong nước và nước ngoài, và do đó, về cơ bản, đã quy định việc không phân biệt đối xử đối với các nhà đầu tư nước ngoài. Bộ này cũng bao gồm các ưu đãi và quy định các lĩnh vực ưu tiên do chính phủ xác định, cung cấp miễn thuế hải quan và các khoản trợ cấp bằng hiện vật được nêu chi tiết. Bộ luật cũng ghi rõ các yêu cầu về hiệu suất và các ưu đãi đầu tư. Luật này cũng quy định việc giải quyết tranh chấp thông qua đàm phán, sử dụng quy trình tư pháp của Kazakhstan và trọng tài quốc tế.

Luật cạnh tranh và chống tin tưởng

Bộ luật quy định các vấn đề liên quan đến cạnh tranh như thỏa thuận và cạnh tranh không lành mạnh. Ủy ban điều tiết chống độc quyền và bảo vệ quyền cạnh tranh và người tiêu dùng thuộc Bộ Kinh tế quốc gia của Cộng hòa Kazakhstan chịu trách nhiệm xem xét các giao dịch liên quan đến cạnh tranh.

Quy định phá sản

Kazakhstan có luật phá sản từ năm 2014. Luật bảo vệ quyền của chủ nợ trong quá trình phá sản, bao gồm thông tin truy cập về đối tượng vay nợ, quyền bỏ phiếu chống lại kế

hoạch tổ chức lại và quyền chống lại các quyết định phá sản ảnh hưởng đến quyền lợi của chủ nợ. Luật cũng xem việc phá sản không mang tính hình sự.

Luật phá sản năm 2014 đã cải thiện quy trình phá sản bằng cách cho phép đẩy nhanh các thủ tục tái tổ chức kinh doanh, mở rộng thời gian phục hồi hoặc tổ chức lại và mở rộng quyền hạn (và yêu cầu nghiêm ngặt hơn các yêu cầu để trở thành quản trị viên phá sản). Luật cũng giảm bớt các yêu cầu quan liêu đối với hồ sơ phá sản.

Khu thương mại nước ngoài / Cảng phi thuế quan / Hỗ trợ thương mại

Luật về Khu Kinh tế đặc biệt năm 2011 cho phép các công ty nước ngoài thành lập doanh nghiệp trong các khu kinh tế đặc biệt, được đơn giản hóa thủ tục cho phép lao động nước ngoài, và hình thành những khu vực cảng phi thuế quan không phải tuân theo các quy định của Liên minh kinh tế Á-Âu. Tại 11 khu kinh tế đặc biệt của Kazakhstan sẽ áp dụng hệ thống ưu đãi về thuế dành cho các doanh nghiệp trong và ngoài nước tham gia vào các hoạt động kinh tế theo quy định.

Yêu cầu về sử dụng lao động địa phương

Chính phủ Kazakhstan yêu cầu đẩy mạnh tỷ lệ sử dụng lao động trong nước, mặc dù Kazakhstan có các cam kết khi gia nhập WTO về vấn đề này, tuy nhiên yêu cầu này đang được tháo bỏ dần để phù hợp với các quy định của WTO cũng như các FTA khác mà Kazakhstan tham gia ký kết.

Vào năm 2015, Kazakhstan sửa đổi một vài quy định nhằm phù hợp với các quy định quốc tế. Theo đó, các hợp đồng, dự án sử dụng đất được ký kết sau ngày 01/01/2015 không yêu cầu nội dung sử dụng lao động địa phương và điều này sẽ chấm dứt hoàn toàn vào 2021.

Các điều khoản gia nhập WTO của Kazakhstan yêu cầu Kazakhstan giảm bớt giới hạn đối với công dân nước ngoài bằng cách tăng tỷ lệ cho công dân nước ngoài lên 50% (từ

30% cho giám đốc điều hành công ty và 10% cho nhân viên kỹ thuật và kỹ thuật) trước ngày 01/01/2021.

Bộ Năng lượng công bố vào tháng 3/2017 rằng các công ty nước ngoài cung cấp dịch vụ cho ngành dầu khí sẽ cần phải liên doanh với các công ty địa phương để tiếp tục nhận hợp đồng tại các mỏ dầu lớn nhất của đất nước. Một số công ty báo cáo các liên doanh bắt buộc này dẫn đến việc tạo ra các công ty độc quyền trong nước, thay vì kích thích thị trường nội địa lành mạnh cho các nhà cung cấp dịch vụ dầu khí.

Chính phủ có những quy định để quản lý lao động nước ngoài. Người lao động nước ngoài phải có giấy phép lao động, là thủ tục khó khăn và tốn kém cho nhà đầu tư nước ngoài. Hiện nay chính phủ Kazakhstan đã áp dụng một số thay đổi mang tính tích cực bao gồm loại bỏ các điều kiện đặc biệt để có được giấy phép lao động cho lao động nước ngoài (ví dụ: yêu cầu đào tạo nhân viên địa phương hoặc tạo thêm vị trí tuyển dụng). Các sửa đổi cũng loại bỏ yêu cầu các công ty phải tiến hành tìm kiếm ứng cử viên là người địa phương trước khi nộp đơn xin giấy phép lao động người nước ngoài, hoặc giảm thời gian cấp phép cho lao động nước ngoài từ 15 đến xuống còn 7 ngày.

Vào tháng 3/2018, Bộ Lao động và Bảo vệ Xã hội đã thực hiện các thay đổi khác đối với Quy định Hạn ngạch Lao động và Luật lao động cho người nước ngoài, quy định ba loại giấy phép lao động cho người nước ngoài: (1) giấy phép lao động một năm không cho gia hạn cho 4 loại hình nhân công; (2) giấy phép lao động một năm với khả năng gia hạn thêm ba năm đối với loại nhân công loại hai (nhân viên kỹ thuật và kỹ thuật) và loại ba (chuyên gia); (3) giấy phép lao động đến ba năm với khả năng gia hạn thêm ba năm đối với nhân công loại một (người nước ngoài có trình độ cao).

Ngoài ra, Kazakhstan sửa đổi luật di trú và việc làm vào năm 2015, có hiệu lực từ ngày 01/01/2017, cho phép tự do hóa thị trường lao động tiếp cận công nhân nước ngoài bằng cách bãi bỏ hạn ngạch và bãi bỏ yêu cầu giấy phép lao động cho người nước ngoài đến Kazakhstan làm việc.

Bảo vệ quyền sở hữu đất đai và bất động sản

Các tổ chức tư nhân, cả trong và ngoài nước, có quyền thành lập và sở hữu các doanh nghiệp kinh doanh, mua bán kinh doanh và tham gia vào tất cả các hình thức hoạt động thương mại.

Quyền lợi của các doanh nghiệp được về tài sản (có định và không có định) được bảo đảm và công nhận theo Bộ luật dân sự và Bộ luật đất đai năm 2003. Tất cả tài sản và quyền cho thuê bất động sản phải được đăng ký với Bộ Tư pháp thông qua các trung tâm dịch vụ địa phương. Trong năm 2014, Kazakhstan đã áp dụng các thủ tục mới nhằm xúc tiến việc chuyển nhượng và đăng ký tài sản. Theo Báo cáo Kinh doanh của Ngân hàng Thế giới, Kazakhstan xếp hạng 17 trong số 190 quốc gia về mức độ thuận lợi trong đăng ký tài sản.

Theo Hiến pháp Kazakhstan, công dân có quyền sở hữu và cho thuê đất đai và các nguồn tài nguyên thiên nhiên khác. Bộ luật đất đai năm 2003 cho phép các công dân và công ty Kazakhstan sở hữu đất nông nghiệp và đô thị, bao gồm các tòa nhà thương mại và phi thương mại, các khu phức hợp và nhà ở. Sửa đổi Luật đất đai năm 2011 cho phép người nước ngoài sở hữu đất để xây dựng các cơ sở công nghiệp và phi công nghiệp, bao gồm cả nhà ở, ngoại trừ đất nằm trong khu vực biên giới. Trong năm 2015, chính phủ đã đề xuất sửa đổi Luật Đất đai cho phép người nước ngoài thuê đất nông nghiệp lên đến 25 năm, tuy nhiên do một số bất ổn về chính trị trong năm 2016 đã khiến chính phủ dời thời gian áp dụng đến 31/12/2021.

Bộ luật đất đai không cho phép sở hữu tư nhân đất sử dụng vào mục đích quốc phòng và an ninh quốc gia; khu bảo tồn thiên nhiên được bảo vệ đặc biệt; rừng, hồ chứa (hồ, sông, kênh rạch, vv), sông và đầm lầy; các khu vực công cộng được chỉ định trong khu định cư đô thị hoặc nông thôn, ngoại trừ các thửa đất, do tòa nhà và cơ sở tư nhân sở hữu; đường sắt chính và đường công cộng; đất dành cho các vườn quốc gia trong tương lai; sử dụng đất và cơ sở hạ tầng; và cơ sở hạ tầng xã hội.

Quyền sở hữu trí tuệ (IPR)

Cơ cấu pháp lý Kazakhstan cho phép bảo hộ chính quyền bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ khá mạnh và chắc chắn, tuy nhiên, việc thực thi cần cải thiện nhiều hơn nữa. Để tạo thuận lợi cho việc gia nhập WTO và thu hút đầu tư nước ngoài, Kazakhstan tiếp tục cải thiện chế độ pháp lý của mình để bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ (IPR). Bộ luật Dân sự và các bộ luật khác nhau được Kazakhstan thông qua đem lại nhiều bảo đảm hơn cho doanh nghiệp và các nhà đầu tư.

Trong năm 2015, Kazakhstan đã ban hành hai luật liên quan đến sở hữu trí tuệ nhằm nâng cao vai trò và tính minh bạch của các tổ chức để quản lý việc mua bán bản quyền, kéo dài thời gian bảo hộ bằng sáng chế thuốc lên sáu năm và bí mật mọi thông tin liên quan đến bằng sáng chế thuốc của chủ sở hữu.

Trong những năm gần đây Chính phủ Kazakhstan đã tăng cường nhiều điều khoản chống lại mặt hàng được phẩm bất hợp pháp, bằng cách áp dụng các hình phạt hành chính và hình sự cho việc phân phối các loại thuốc bất hợp pháp.

Bộ luật hình sự cũng áp dụng hình phạt hình sự đối với hành vi vi phạm bản quyền tác giả và vi phạm bằng sáng chế, mẫu công nghiệp... Luật cũng cho phép chính phủ theo dõi và áp dụng hình phạt đối với các vi phạm bản quyền trên Internet và khóa các trang web chia sẻ bất hợp pháp các tài liệu có bản quyền (với điều kiện chủ bản quyền phải đăng ký tài liệu có bản quyền với Ủy ban IPR của Kazakhstan). Bất chấp những nỗ lực này, nhiều báo cáo cho biết hơn 73% phần mềm được sử dụng ở Kazakhstan là sử dụng bản lậu, kể cả trong các cơ quan của chính phủ.

Để tuân thủ các tiêu chuẩn IPR của OECD, một dự thảo luật đã được đưa ra vào năm 2016 để cung cấp một hệ thống đăng ký IPR thuận tiện hơn.

Chính quyền Kazakhstan hàng năm tiến hành một chiến dịch trên toàn quốc gọi là "Chống hàng giả" nhằm tăng nhận thức của cộng đồng về các vấn đề về IP. Bộ Tư pháp

và các cơ quan thực thi pháp luật thường xuyên báo cáo kết quả kiểm tra của họ cho chính phủ. Theo các báo cáo, năm 2017 chính quyền đã thu giữ 38.600 bản sao hàng giả, bao gồm 38.200 đĩa CD và DVD, và 223 đĩa phần mềm lậu.

Mặc dù Kazakhstan tiếp tục tiến bộ để tuân thủ các yêu cầu của WTO và các tiêu chuẩn OECD, nhưng các công ty nước ngoài vẫn cảm thấy thiếu chắc chắn khi việc bảo hộ quyền sở hữu trí tuệ không được thực thi đầy đủ.

Để biết thêm thông tin về các chương trình chống vi phạm bản quyền cũng như các văn phòng IP địa phương tại Kazakhstan, vui lòng xem các hồ sơ quốc gia của WIPO tại <http://www.wipo.int/directory/en>.

Thị trường vốn và danh mục đầu tư

Kazakhstan đã tạo ra một hệ thống tài chính lành mạnh và khung kinh tế vĩ mô ổn định. Tuy nhiên, thị trường vốn vẫn kém phát triển và kém thanh khoản, với vốn chủ sở hữu nhỏ và thị trường nợ bị chi phối bởi các công ty nhà nước và thiếu các nhà đầu tư lẻ. Hầu hết người vay trong nước có được tín dụng từ các ngân hàng Kazakhstan. Ngân hàng Quốc gia Kazakhstan (NBK) là cơ quan điều hành tài chính chính của Kazakhstan, giám sát các ngân hàng, bảo hiểm, hệ thống lương hưu, thị trường chứng khoán, các tổ chức tín dụng nhỏ, các cơ quan thu nợ và các văn phòng tín dụng.

Chính phủ tích cực tìm cách thu hút đầu tư trực tiếp nước ngoài, bao gồm danh mục đầu tư. Khách hàng nước ngoài chỉ có thể giao dịch qua các công ty môi giới địa phương hoặc sau khi được đăng ký làm thành viên của Sàn giao dịch chứng khoán Kazakhstan (KASE). KASE, hoạt động từ năm 1993, là một nguồn vốn đầu tư không đáng kể. Khi thị trường chứng khoán chưa phát triển đầy đủ, nên không ảnh hưởng nhiều đến thị trường tài chính hoặc tình hình kinh tế chung.

Số lượng công ty niêm yết giảm từ 354 năm 2010 xuống còn 154 vào năm 2018. Từ năm

2013, thị trường chứng khoán đã dần dần phục hồi nhờ vào sự ổn định đồng tiền nội địa và các chương trình cải thiện điều kiện kinh tế vĩ mô.

Kazakhstan bị ràng buộc bởi Điều 8 của các Điều khoản Hiệp định của Quỹ Tiền tệ Quốc tế, được thông qua vào năm 1996, cấm chính phủ hạn chế chuyển đổi tiền tệ hoặc hời hươg lợi nhuận đầu tư. Không có sự phân biệt giữa người cư trú và người không cư trú trong việc mở tài khoản ngân hàng, nhưng tất cả chủ tài khoản đều phải có mã số thuế Kazakhstan. Việc chuyển tiền liên quan đến hoạt động đầu tư nước ngoài, cho dù bên trong hay bên ngoài quốc gia, đều không bị giới hạn. Tuy nhiên, trong năm 2015 NBK áp dụng quy định đối với người dân và người không cư trú phải thực hiện một hợp đồng tiền tệ nếu mức chuyển khoản vượt quá 10.000 USD.

Không giống như các văn phòng chi nhánh, một công ty con của công ty nước ngoài đăng ký tại Kazakhstan được coi là một công ty trong nước khi thực hiện các quy định về tiền tệ và tài chính.

Tiền và hệ thống ngân hàng

Kazakhstan có 32 ngân hàng thương mại. Tính đến ngày 01/3/2018, năm ngân hàng lớn nhất (Ngân hàng Halyk, KazKommertsBank, Ngân hàng Tsesna, Sberbank-Kazakhstan và Forte Bank) có tài sản trị giá khoảng 40,75 tỷ USD, tương đương 55,4% tổng tài sản của ngành ngân hàng. Mặc dù hệ thống ngân hàng của Kazakhstan hoạt động ổn định, nhưng vẫn tiếp tục bị ảnh hưởng bởi các khoản vay không hiệu quả - là “di sản” từ cuộc khủng hoảng tài chính 2008 và việc đồng tiền mất giá năm 2015.

Theo báo cáo tỷ lệ nợ xấu đang giảm, từ 31,2% (tháng 01/2014) xuống còn 10% (tháng 02/2018), tuy nhiên trên thực tế con số này cao hơn rất nhiều. Trong năm 2016, NBK đã đưa ra chính sách giảm sự phụ thuộc vào đồng USD nhằm kiềm chế lạm phát. Trong năm 2017, danh mục cho vay tăng trưởng chậm lại do tăng trưởng kinh tế giảm tốc.

NBK tiếp tục triển khai nhiều chính sách củng cố ngành ngân hàng. Trong năm 2017, chính phủ đã tạo điều kiện cho việc sáp nhập Qazkom (trước đây là Kazkommertsbank) với Ngân hàng Halyk bằng cách mua khoảng 7 tỷ USD nợ xấu của Qazkom. Vụ sáp nhập này đã đưa ngân hàng lớn nhất của Kazakhstan là Halyk chiếm 35% tổng tài sản ngân hàng của quốc gia này.

Ngân hàng nước ngoài chỉ được phép thành lập các hoạt động tại quốc gia thông qua việc mở các công ty con. Hạn chế này sẽ bị loại bỏ vào năm 2020 như là một phần của các cam kết WTO của Kazakhstan.

Ngoại hối

Không có giới hạn hoặc hạn chế nào được đặt cho các nhà đầu tư nước ngoài trong việc chuyển đổi, chuyển nhượng, hoặc hồi hương các quỹ liên quan đến đầu tư (ví dụ: chuyển tiền đầu tư, thu nhập, tiền vay hoặc tiền thuê nhà, tiền bản quyền). Các quỹ liên kết với bất kỳ hình thức đầu tư nào có thể được tự do chuyển đổi thành bất kỳ loại tiền tệ nào trên thế giới.

Một dự luật mới về quy định tiền tệ, được đưa ra lấy ý kiến trong quốc hội vào tháng 12/2017, sẽ không thay đổi chế độ điều hành tiền tệ tự do hiện tại, nhưng sẽ xem văn phòng chi nhánh của các công ty nước ngoài như là công ty trong nước. Hiện tại, chi nhánh của công ty nước ngoài được coi là công ty của người nước ngoài và có thể thực hiện các giao dịch với cả người cư trú và người không cư trú, bằng ngoại tệ hoặc bằng đồng tenge. Pháp luật về tiền tệ mới sẽ loại bỏ đặc quyền này và bắt buộc tất cả các chi nhánh nước ngoài, mặc dù có một vài trường hợp ngoại lệ, để thực hiện tất cả các giao dịch bằng đồng tenge. NBK cho biết nếu triển khai áp dụng dự thảo luật này sẽ giúp sự phụ thuộc vào đồng USD trong đầu tư kinh doanh, nhưng ở phía ngược lại, các nhà đầu tư nước ngoài cho biết đạo luật mới sẽ gây khó khăn cho hoạt động của mình tại Kazakhstan. Dự kiến bộ luật mới sẽ được ban hành và có hiệu lực vào tháng 12/2020.

Sau sự sụt giảm của giá dầu và sự mất giá của đồng rúp vào năm 2015, Kazakhstan đã thả nổi tự do hối đoái. Kazakhstan duy trì mức dự trữ quốc tế của mình ở mức độ vừa đủ. Tính đến tháng 3/2018, dự trữ quốc tế đạt 90,4 tỷ USD, bao gồm cả dự trữ vàng và ngoại tệ tại Ngân hàng Quốc gia và Quỹ Tài sản Quốc gia. Tỷ lệ REPO là cơ chế chính sách tiền tệ chính của NBK, được thiết lập hai tháng một lần. Giá được công bố trên trang web của NBK (<http://www.nationalbank.kz>).

Chính sách chuyển tiền

Như trên đã đề cập, nhà đầu tư tại Kazakhstan không có bất kỳ mối lo ngại nào về chính sách chuyển tiền hoặc tính sẵn có của chuyển đổi ngoại hối cho việc chuyển lợi nhuận. Theo quy định của Ngân hàng Quốc gia, các nhà đầu tư nước ngoài có thể nhận được lợi nhuận đầu tư sau khi công ty con hoặc đối tác của họ ở Kazakhstan thực hiện hợp đồng chuyển tiền với ngân hàng.

Doanh nghiệp nhà nước

Chính thức, các doanh nghiệp tư nhân và các doanh nghiệp nhà nước thực hiện kinh doanh theo cùng các điều khoản và điều kiện của luật pháp. Trên thực tế, DNNN có lợi thế trong việc cận tốt tài nguyên thiên nhiên, nguồn tín dụng và thực hiện các giấy phép so với các thực thể tư nhân.

Luật về tài sản nhà nước định nghĩa các loại DNNN khác nhau ở Kazakhstan, bao gồm các tổ chức công, doanh nghiệp nhà nước có quyền hoạt động kinh tế. Các tổ chức công hoặc doanh nghiệp nhà nước có quyền thực hiện hoạt động kinh tế thường là các công ty con của các cơ quan chính phủ, cung cấp dịch vụ cho công chúng, chẳng hạn như bệnh viện, trung tâm phục hồi xã hội và viện nghiên cứu. Các công ty nhà nước là các công ty cổ phần do chính phủ thành lập hoạt động trong "các ngành cơ bản" hoặc tạo điều kiện phát triển kinh tế khu vực và trong đó nhà nước nắm quyền kiểm soát. Báo cáo OECD năm 2015 ước tính có hơn 7.000 công ty nhà nước ở Kazakhstan. Theo Bộ Tài chính, kể

từ ngày 01/01/2018, chính phủ sở hữu 3.617 thực thể, bao gồm tất cả các công ty nhà nước, các trường đại học, khu nghỉ dưỡng, nhà hát, công ty con. Luật yêu cầu tất cả các DNNN phải báo cáo hàng năm và nộp sách để kiểm toán độc lập. Danh sách các DNNN có sẵn tại: <http://www.minfin.gov.kz/>

Quỹ phúc lợi quốc gia Samruk-Kazyna (SK) là công ty nhà nước lớn nhất của Kazakhstan, và quản lý lĩnh vực dầu khí, năng lượng, khai thác mỏ, giao thông vận tải và truyền thông. SK có 404 công ty con và sử dụng 327.000 lao động. Theo một số ước tính, SK kiểm soát khoảng một nửa nền kinh tế của Kazakhstan và là người mua hàng hóa và dịch vụ lớn nhất của quốc gia. Trong năm 2016, SK báo cáo 67,4 tỷ USD tài sản và 1,33 tỷ USD lợi nhuận hợp nhất. Được thành lập vào năm 2008, mục đích chính thức của SK là tạo điều kiện đa dạng hoá kinh tế và tăng cường quản trị doanh nghiệp hiệu quả. Thủ tướng Chính phủ là chủ tịch hội đồng quản trị của SK, và một số bộ trưởng khác và Chánh văn phòng Tổng thống cũng phục vụ trong hội đồng quản trị, cùng với ba giám đốc độc lập. Tổng thống Nazarbayev dành cho SK những quyền đặc biệt, chẳng hạn như khả năng kết thúc các giao dịch lớn giữa các thành viên của các cổ đông mà không có thông báo công khai. SK được hưởng quyền ưu tiên mua các cơ sở chiến lược và tài sản phá sản, và được miễn các thủ tục mua sắm của chính phủ. Điều quan trọng là chính phủ có thể chuyển nhượng tài sản nhà nước sang SK, giảm bớt việc chuyển giao tài sản nhà nước cho các chủ sở hữu tư nhân. Có thêm thông tin tại <http://sk.kz/>. Các công ty trong nước và nước ngoài có thể bán sản phẩm và dịch vụ cho SK, mặc dù trong quá khứ các yêu cầu về nội dung địa phương đã khiến việc này trở nên khó khăn.

Ngoài SK, chính phủ đã thành lập công ty quản lý quốc gia Baiterek vào năm 2013 để cung cấp hỗ trợ tài chính và đầu tư cho các ngành không khai thác, thúc đẩy đa dạng hóa kinh tế và cải thiện quản trị doanh nghiệp trong các công ty con của chính phủ. Baiterek bao gồm Ngân hàng Phát triển Kazakhstan, Quỹ Đầu tư Kazakhstan, Ngân hàng Tiết kiệm Nhà ở và Xây dựng, Công ty Thế chấp Quốc gia, Cơ quan Phát triển Công nghệ Quốc gia, Quỹ tài sản đầu khổ và các tổ chức tài chính và phát triển khác. Giống như SK,

Thủ tướng là Chủ tịch Hội đồng quản trị, được hỗ trợ bởi một số bộ trưởng nội các và các giám đốc độc lập. Trong năm 2016, Baiterek có tài sản trị giá 12 tỷ USD và kiếm được 142 triệu USD lợi nhuận ròng. Danh mục đầu tư cho vay của nó lần lượt đạt 7 tỷ USD và 1,5 tỷ USD. Vui lòng xem <https://www.baiterek.gov.kz/ru/>.

Các doanh nghiệp nhà nước đáng chú ý khác bao gồm KazAgro, công ty quản lý nông nghiệp, công ty thu mua lương thực quốc gia National Food Contract Corporation, nhà cung cấp thiết bị nông nghiệp KazAgroFinance, Tổng công ty tín dụng nông nghiệp và một công ty bảo hiểm nông nghiệp (<http://www.kazagro.kz/>). Công ty cổ phần quốc gia Zerde chịu trách nhiệm tạo ra các công nghệ thông tin và truyền thông hiện đại và kích thích đầu tư vào lĩnh vực truyền thông (<http://zerde.gov.kz/>).

Xếp hạng đầu tư quốc tế của các công ty nhà nước thường gắn liền với xếp hạng có chủ quyền của quốc gia. Các công ty nhà nước theo đuổi chính sách đầu tư phù hợp với chính sách kinh tế của chính phủ. Chính phủ xem xét các công cụ của các công ty này để hoàn thành các mục tiêu kinh tế của mình và hỗ trợ chúng cho phù hợp. Các quan chức chính phủ, bao gồm các thành viên nội các và Thủ tướng, phục vụ trong ban giám đốc của DNNN. Chính phủ thực hiện quyền sở hữu đối với DNNN thông qua Ủy ban Tài sản Nhà nước và Tư nhân hóa của Bộ Tài chính Cộng hòa Kazakhstan.

Để theo đuổi chiến lược dài hạn của mình trong mục tiêu gia nhập vào 30 nền kinh tế hàng đầu thế giới, Kazakhstan nhằm mục đích giảm tỷ trọng của các DNNN trong nền kinh tế xuống còn 15% vào năm 2020, phù hợp với mức trung bình của OECD. Chính phủ ban hành luật năm 2015 nhằm hạn chế sự tham gia của nhà nước vào nền kinh tế. Chính phủ cũng đang tiến hành một chiến dịch tư nhân hóa quy mô lớn. Tuy nhiên, tình trạng ưu đãi hiện tại của các công ty nhà nước vẫn không thay đổi.

Chương trình tư nhân hóa

Theo luật và trong thực tế, các nhà đầu tư nước ngoài có thể tham gia vào các dự án tư

nhân hóa. Quỹ phúc lợi quốc gia và chính phủ Parastatal “Samruk-Kazyna” (SK) đã phê duyệt kế hoạch tư nhân hoá toàn diện cho giai đoạn 2016-2020. Vào tháng 3/2018, SK bán toàn bộ hoặc một phần cổ phần trong 140 pháp nhân trong số 214 công ty con của các công ty quốc gia lớn hoạt động trong lĩnh vực năng lượng, khai thác mỏ, giao thông vận tải và dịch vụ. SK cũng có kế hoạch bán cổ phần trong 7 công ty quốc gia lớn nhất thông qua các đợt chào bán công khai ban đầu (IPO): công ty dầu mỏ KazMtaiGas, công ty khai thác urani KazAtomProm, Air Astana, nhà khai thác viễn thông quốc gia KazakhTelecom, nhà điều hành đường sắt Kazakhstan Temir Zholy, KazPost và Samruk –Energy. IPO cho KazakhTelecom, Kazatomprom và Air Astana được lên kế hoạch cho năm 2018. Thông tin về tư nhân hóa tài sản SK có sẵn tại đây: https://www.sk.kz/investors/privatization/index_en.php?sphrase_id=33443.

Chính phủ cũng bán các doanh nghiệp nhà nước thông qua đấu giá điện tử. Để biết thêm thông tin, vui lòng xem <http://privatization.gosreestr.kz/en>.

Trách nhiệm trong kinh doanh

Các doanh nhân, chính phủ và các tổ chức phi chính phủ nhận được sự mong đợi sự trách nhiệm trong kinh doanh (RBC). Kazakhstan tiếp tục đáp ứng các Nguyên tắc OECD cho các doanh nghiệp quốc tế và các nhà đầu tư quốc tế, và chính phủ cũng đang thúc đẩy khái niệm RBC đến từng doanh nghiệp. Tham khảo thêm trang web của Ủy ban đầu tư thuộc Bộ Đầu tư và Phát triển Kazakhstan: <http://invest.mid.gov.kz/en/pages/national-contact-center-republic-kazakhstan>.

Khung pháp lý cho RBC được giới thiệu vào năm 2015. Bộ luật Kinh doanh có một phần đặc biệt về trách nhiệm xã hội, được định nghĩa là đóng góp tự nguyện cho sự phát triển của xã hội, môi trường và các lĩnh vực khác. Bộ luật quy định nhà nước tạo điều kiện cho RBC nhưng chỉ rõ rằng không mang tính bắt buộc các doanh nhân phải thực hiện các hành động có trách nhiệm xã hội. Bộ luật xem xét quyền góp từ thiện là một trong những

hình thức quan trọng của trách nhiệm xã hội và các khoản từ thiện sẽ được khấu trừ thuế, mặc dù trên chính thức không có quy tắc nào tồn tại.

Vào tháng 4/2015, Ủy ban quốc gia về Hợp tác xã hội và quan hệ xã hội và lao động đã thông qua khái niệm quốc gia về trách nhiệm xã hội của doanh nghiệp, được Phòng doanh nghiệp quốc gia “Atameken” và quỹ Eurasia-Central Asia triển khai. Các quy định không ràng buộc bao gồm quyền con người, bảo vệ môi trường, lợi ích của người tiêu dùng, RBC, quản trị doanh nghiệp và phát triển cộng đồng.

Tổng thống Nazarbayev đã nhiều lần yêu cầu các nhà đầu tư nước ngoài và các doanh nghiệp địa phương thực hiện các dự án trách nhiệm xã hội (CSR), cung cấp an toàn lao động, trả lương đúng hạn và đầu tư vào nguồn nhân lực. Tổng thống Nazarbayev trao giải thưởng hàng năm cho những thành tựu trong CSR. Các nhà đầu tư nước ngoài cho biết các quan chức chính quyền địa phương thường xuyên yêu cầu họ thực hiện khoản đầu tư xã hội để đạt được các mục tiêu chính trị địa phương.

Tham nhũng

Tham nhũng là một vấn đề phổ biến, mặc dù chính phủ Kazakhstan đã có triển khai nhiều biện pháp để giảm thiểu nó. Ngày 26/12/2014, Tổng thống Nazarbayev đã ký ban hành luật chiến lược chống tham nhũng 2015-2025, tập trung vào các biện pháp ngăn chặn thúc đẩy tham nhũng hơn là chống lại hậu quả của tham nhũng. Một Bộ luật hình sự mới có hiệu lực vào ngày 01/01/2015, củng cố trách nhiệm hình sự và trừng phạt với các hành vi tham nhũng.

Kazakhstan đã phê chuẩn Công ước Liên Hiệp Quốc chống Tham nhũng vào năm 2008. Kazakhstan đã tham gia Kế hoạch Hành động Chống Tham nhũng của Ôxtrâyliya của Hiệp hội Chống Tham nhũng OECD từ năm 2004, Hiệp hội Quốc tế về Chống Tham nhũng từ năm 2009 và Hội đồng chống tham nhũng quốc tế của các nước thành viên CIS kể từ năm 2013.

Môi trường chính trị và an ninh

Tình hình chính trị tại Kazakhstan khá ổn định. Kazakhstan có mối quan hệ tốt với các nước láng giềng. Mặc dù các chính phủ Trung Á đang tích cực thảo luận và tìm kiếm hợp tác khu vực lớn hơn, bao gồm các vấn đề biên giới, Kazakhstan vẫn lo ngại rằng biên giới của nó có thể dễ bị xâm nhập bởi các nhóm cực đoan.

Kazakhstan đã tổ chức bầu cử tổng thống vào tháng 4/2015, Tổng thống Nursultan Nazarbayev, tại vị từ năm 1991, giành được 97,75 % số phiếu bầu. Đảng Nur Otan của Tổng thống Nazarbayev đã nhận 82% phiếu bầu trong cuộc bầu cử hạ viện vào tháng 3/2016, trong khi đảng Ak Zhol thân thiện với doanh nghiệp và đảng Nhân dân Cộng sản đều nhận được 7%. Cả ba chính đảng đều ủng hộ Nazarbayev và các chính sách của ông. Sau cuộc bầu cử hạ viện năm 2016, Tổ chức An ninh và Hợp tác Châu Âu (OSCE) đánh giá Kazakhstan đang có tính ổn định và dân chủ cao tại khu vực.

Về lâu dài, các nhà đầu tư lo lắng về những ảnh hưởng kinh tế tiêu cực tiềm ẩn do Tổng thống Nazarbayev thông báo chưa biết liệu ông có tái tranh cử vào năm 2020 hay không.

Chính sách lao động

Kazakhstan có lực lượng lao động được đào tạo bài bản, mặc dù tỷ lệ lao động có trình độ kỹ thuật cao còn thấp. Nhu cầu lao động có tay nghề cao thường vượt quá nguồn cung trong nước. Các chuyên môn cần kỹ năng kỹ thuật, chuyên môn quản lý và kỹ năng tiếp thị đều bị thiếu hụt. Nhiều nhà đầu tư lớn dựa vào công nhân và kỹ sư nước ngoài để lấp đầy khoảng trống.

Chính phủ Kazakhstan đảm bảo ưu tiên công dân Kazakhstan được hoạt động với điều kiện tốt nhất tại các doanh nghiệp nước ngoài. Trong năm 2009, chính phủ đã thiết lập một chính sách toàn diện áp dụng cho lực lượng lao động nội địa, đặc biệt áp dụng cho các công ty hoạt động trong ngành công nghiệp khai thác.

Chính phủ đặc biệt quan tâm đến đội ngũ quản lý và điều hành người nước ngoài được các doanh nghiệp nước ngoài thuê. Vào tháng 11/2015, chính phủ đã sửa đổi luật di cư và dẫn đến các quy định mới về lao động nước ngoài bắt đầu từ tháng 01/2017.

Kazakhstan gia nhập Tổ chức Lao động Quốc tế (ILO) vào năm 1993 và đã phê chuẩn các quy ước ILO chính liên quan đến tuổi lao động tối thiểu, cấm sử dụng lao động cưỡng bức và các hình thức lao động trẻ em, cấm phân biệt đối xử trong việc làm cũng như thỏa ước lao động tập thể. Vào tháng 9/2017, ILO kêu gọi chính phủ Kazakhstan sửa đổi các luật liên quan để (1) không hạn chế quyền của người lao động thành lập và tham gia công đoàn theo lựa chọn riêng của họ, (2) cho phép các liên đoàn lao động hưởng lợi từ các dự án chung với các tổ chức quốc tế, và (3) hỗ trợ tài chính cho các tổ chức lao động từ các tổ chức quốc tế.

Hiến pháp và luật lao động quốc gia bảo đảm các quyền của người lao động cơ bản, bao gồm cả an toàn và sức khỏe nghề nghiệp, quyền tổ chức và quyền đình công. Vào tháng 11/2015, Tổng thống đã ký một Bộ luật Lao động mới có hiệu lực từ ngày 01/01/2016. Bộ luật Lao động áp đặt các yêu cầu thương lượng tập thể chặt chẽ hơn và các hạn chế đối với các liên quan đến tranh chấp lao động.

Đầu tư trực tiếp và đầu tư gián tiếp

Các đối tác đầu tư trực tiếp của Kazakhstan (Triệu USD)					
Đầu tư trực tiếp vào Kazakhstan			Kazakhstan đầu tư trực tiếp		
Tổng	141.904	100%	Tổng	20.414	100%
Hà Lan	62.859	44%	Hà Lan	12.559	62%

Hoa Kỳ	24.035	17%	Anh	4.364	21%
Pháp	13.020	9%	Nga	1.238	6%
Trung Quốc	9.484	7%	Luxembourg	1.181	6%
Nhật Bản	5.812	4%	Hoa Kỳ	841	4%

Các đối tác đầu tư gián tiếp của Kazakhstan (Triệu USD)

Tổng			Chủ sở hữu			Tổng chứng khoán nợ		
Tổng	65.512	100%	Tổng	11.031	100%	Tổng	54.481	100%
Hoa Kỳ	31.484	48%	Hoa Kỳ	5.725	52%	Hoa Kỳ	29.759	47%
Nhật Bản	5.102	8%	Nhật Bản	909	8%	Nhật Bản	4.193	8%
Pháp	4.271	7%	Anh	860	8%	Pháp	3.820	7%
Anh	3.543	5%	Thụy Sĩ	478	4%	Đức	2.921	5%
Đức	3.242	5%	Pháp	429	4%	Anh	2.683	5%

Chương 7: Nguồn tài chính cho thương mại và dự án

Các phương thức thanh toán

Cũng như ở các thị trường khác, các phương thức thanh toán và điều khoản khác nhau tùy thuộc vào mô hình kinh doanh của mỗi công ty và mối quan hệ với các đối tác thương mại. Đối với các công ty mới tham gia thị trường này, đối tác Kazakhstan thường yêu cầu phải thanh toán trước một phần hợp đồng để tạo niềm tin giữa hai bên. Công ty Kazakhstan hiện nay đang khó tiếp cận tín dụng từ các ngân hàng địa phương do các ngân hàng này cũng không thể tiếp cận nguồn tài chính quốc tế sau khủng hoảng kinh tế toàn cầu.

Phương thức an toàn nhất để nhận thanh toán cho các nhà xuất khẩu là thông qua thư tín dụng không thể hủy ngang được xác nhận từ các ngân hàng có uy tín. Nói chung, các nhà nhập khẩu phải thanh toán đủ tiền để chi trả cho khoản thanh toán trước khi nộp đơn xin thư tín dụng. Các công ty địa phương có thể nộp hồ sơ tại một số ngân hàng thương mại lớn của địa phương để có được L/C, tuy nhiên theo luật ngân hàng Kazakhstan, thường phải được xác nhận bởi một ngân hàng có uy tín từ nước ngoài.

Hệ thống ngân hàng

Kazakhstan có hệ thống ngân hàng hai tầng. Tầng đầu tiên bao gồm Ngân hàng Quốc gia Kazakhstan (NBK), báo cáo trực tiếp cho tổng thống. Tầng thứ hai bao gồm 32 ngân hàng thương mại, bao gồm một ngân hàng thương mại nhà nước và 14 ngân hàng có 30% vốn cổ phần nước ngoài, 12 trong số đó là các ngân hàng con của ngân hàng nước ngoài.

Ngoài trách nhiệm điều khiển chính sách tiền tệ, Ngân hàng Quốc gia có thêm chức năng quản lý tài chính sau khi sáp nhập với Cơ quan Giám sát Tài chính vào tháng 4/2011. Trong vai trò đó, NBK chịu trách nhiệm giám sát tổng thể của ngành ngân hàng, bảo hiểm, hệ thống trợ cấp, thị trường chứng khoán, tổ chức tín dụng nhỏ, cơ quan thu nợ và

phòng tín dụng.

Mặc dù bị cấm thành lập chi nhánh ở Kazakhstan cho đến năm 2020, các ngân hàng nước ngoài có thể thành lập các ngân hàng con, liên doanh và văn phòng đại diện. Tính đến tháng 7/2018, 20 ngân hàng nước ngoài có văn phòng đại diện tại Kazakhstan. Pháp luật quy định sự đối xử bình đẳng đối với các nhà đầu tư nước ngoài và năm 2005 đã các sửa đổi một số quy định nhằm dỡ bỏ các hạn chế về sự tham gia của vốn nước ngoài trong lĩnh vực ngân hàng. Đáng chú ý, không cá nhân nào có thể sở hữu hơn 10% cổ phần của một ngân hàng (trừ khi ngân hàng đó là ngân hàng con của ngân hàng khác) mà không được Ngân hàng Quốc gia cho phép. Cá nhân và công ty nước ngoài có thể mở tài khoản ngân hàng tại các ngân hàng địa phương ngay sau khi họ xuất trình giấy tờ tùy thân và xác nhận đăng ký địa phương, bao gồm cả đăng ký người nộp thuế.

Theo các báo cáo của IMF, ngành ngân hàng Kazakhstan còn yếu kém nhất là ở mảng kinh doanh cho vay, không rõ ràng về quyền sở hữu và còn phụ thuộc nhiều vào sự hỗ trợ của nhà nước.

Để đối phó với những cuộc khủng hoảng tài chính, chính phủ đã triển khai nhiều biện pháp đảm bảo sự ổn định và tạo thuận lợi cho hoạt động của ngành tài chính. Ngân hàng Halyk, ngân hàng tư nhân lớn nhất của Kazakhstan, hiện đang kiểm soát 35% tất cả tài sản ngân hàng sau một loạt các vụ sáp nhập do chính phủ tạo điều kiện liên quan đến BTA và Kazkommertsbank. Tái phục hồi ngành ngân hàng vẫn là ưu tiên hàng đầu của chính phủ, và Ngân hàng Quốc gia đã áp dụng các chính sách để tăng cường giám sát và yêu cầu về vốn, tránh phụ thuộc vào đồng USD, giải quyết nợ xấu và đẩy mạnh xử lý các ngân hàng yếu kém bằng cách sát nhập.

Kiểm soát ngoại hối

Ngân hàng Quốc gia Kazakhstan kiểm soát tỷ giá đồng Tenge. Không có giới hạn hoặc hạn chế nào đối với các nhà đầu tư nước ngoài trong việc chuyển đổi, chuyển nhượng,

hoặc hồi hương các quỹ liên quan đến đầu tư (ví dụ: chuyển tiền đầu tư, thu nhập, tiền vay hoặc tiền thuê nhà, tiền bản quyền). Các quỹ liên kết với bất kỳ hình thức đầu tư nào có thể được tự do chuyển đổi thành bất kỳ loại tiền tệ nào trên thế giới, mặc dù các thị trường địa phương có thể bị giới hạn trong các loại tiền tệ lớn trên thế giới.

Luật mới về quy định tiền tệ có hiệu lực vào ngày 01/7/2019 yêu cầu các chi nhánh, văn phòng đại diện thực hiện tất cả các giao dịch với các đối tác Kazakhstan bằng đồng nội tệ. NBK áp dụng quy định này giúp giảm sự phụ thuộc vào đồng USD cho nền kinh tế.

Chương 8: Kinh doanh tại Kazakhstan

Yêu cầu về visa

Để kinh doanh làm ăn tại Kazakhstan cần phải có một hộ chiếu hợp lệ.

Đại sứ quán Kazakhstan tại Hà Nội sẽ là nơi cấp thị thực cho công dân Việt Nam.

Địa chỉ: 10 Đặng Thai Mai, Quảng An, Tây Hồ, Hà Nội

Điện thoại: 024 3718 0777

Website:

<http://mfa.gov.kz/en/hanoi?fbclid=IwAR2H9Q7CkwSvgiLExf72uyTgUVE7NfZOdLxhANUUHL5Apfb1KozK-D5kUJ8>

FB: <https://www.facebook.com/Embassy.of.Kazakhstan.in.Vietnam/>

➤ Thủ tục và hồ sơ cấp visa đi Kazakhstan:

- Hộ chiếu hợp lệ còn giá trị tối thiểu 6 tháng, và có ít nhất 1 trang trống.
- Thư mời phía Kazakhstan có xác nhận của Bộ ngoại giao bản scan.
- Thư cử đi công tác (đối với đi công tác) + Đăng ký kinh doanh của công ty (bản dịch công chứng).
- Đơn xin nghỉ phép (đối với đi du lịch) + Đăng ký kinh doanh của công ty (bản dịch công chứng).
- Thông tin vé máy bay khứ hồi và đặt phòng khách sạn (chưa cần thanh toán, chỉ cần thông tin)

Thời gian cấp visa: 6 ngày làm việc.

Chú ý quan trọng:

- Visa du lịch không thể được mở rộng ở Kazakhstan.
- Miễn phí thị thực cho trẻ em dưới 16 tuổi, của bất kỳ thể loại và đối với bất kỳ thời gian.
- Lệ phí thị thực nộp vào đại sứ quán không được hoàn lại.
- Tất cả công dân nước ngoài phải đăng ký tại văn phòng địa phương của MIA RK hoặc tại khách sạn trong vòng 72 giờ khi đến với Kazakhstan. Nếu không, họ sẽ bị phạt bởi các dịch vụ xuất nhập cảnh ngay khởi hành.

➤ Các loại visa

Visa	Mô tả
Thị thực kinh doanh	Được cấp cho công dân nước ngoài và người không có quốc tịch đến với Kazakhstan phục vụ doanh nghiệp (tham dự cuộc đàm phán kinh doanh, diễn đàn, nghiên cứu thị trường, vv) khi áp dụng pháp nhân phi chính phủ, đăng ký trên lãnh thổ của nước Cộng hòa Kazakhstan.
Thị thực du lịch	Được cấp cho các đối tượng đi du lịch có đăng ký với các công ty du lịch địa phương
Thị thực quá cảnh	Được cấp cho các đối tượng có vé quá cảnh tại Kazakhstan và có xác nhận ngày rời đi, chậm nhất là sau 5 ngày.
Thị thực ngoại giao	Được cấp cho người có hộ chiếu ngoại giao và một số trường hợp đặc biệt có bảo đảm

	từ chính phủ.
Thị thực chính thức	Được cấp cho cán bộ ngoại giao và các cơ quan đại diện nước ngoài và tổ chức quốc tế, những người không được coi là nhân viên ngoại giao.
Visa đầu tư	Được cấp cho các nhà đầu tư, nhà quản lý và đại diện của các công ty nước ngoài lớn, hoạt động trên thị trường Kazakhstan hoặc những cá nhân có kế hoạch phát triển các dự án kinh doanh tại Kazakhstan.
Thị thực làm việc	Visa lao động được cấp theo quy định của giấy phép tuyển dụng lao động nước ngoài và các văn bản khác nếu không được quy định bởi một hiệp ước quốc tế, thỏa thuận với Kazakhstan.
Visa du học	Được cấp khi có sự cấp phép của cảnh sát nhập cư khi có hồ sơ của cơ sở giáo dục.
Thị thực y tế	Được cấp cho người nước ngoài và người không quốc tịch đi đến Kazakhstan để điều trị, kiểm tra y tế.
Thị thực cư trú vĩnh viễn	Được ban hành theo quy định của các văn bản quy định của pháp luật.

Viễn thông

Tỷ lệ sử dụng điện thoại ở Kazakhstan vẫn còn thấp hơn so với thế giới và việc kết nối Internet ở vùng sâu vùng xa vẫn còn nhiều khó khăn và yếu, bất chấp có nhiều cố gắng của chính phủ Kazakhstan. Trong 3 năm gần đây, Kazakhstan có sự tiến bộ đáng kể trong

việc cung cấp internet tốc độ cao ở các thành phố lớn.

Như ở các nước đang phát triển, Kazakhstan có cơ sở hạ tầng và các quy định về viễn thông kém, số lượng người dùng di động đã vượt qua số lượng điện thoại cố định. Kazakhstan có cơ sở hạ tầng mạng di động phát triển tốt. Hiện có ba nhà khai thác di động ở Kazakhstan cung cấp dịch vụ theo tiêu chuẩn GSM. Hầu hết khách doanh nhân có khả năng chuyển vùng sẽ không gặp vấn đề khi sử dụng điện thoại di động tại đây. Tỷ lệ sử dụng điện thoại (cả cố định lẫn di động) ở Kazakhstan đều cao hơn mức trung bình châu Âu, đặc biệt đối với các cuộc gọi đường dài trong nước và quốc tế. Các dịch vụ VoIP như Skype, WhatsApp và Viber đã trở nên phổ biến trong vài năm qua tại Kazakhstan.

Khách doanh nhân có thể truy cập Internet tại hầu hết các khách sạn, nhưng với mức giá khá cao. Wi-Fi tại các quán cà phê ngày càng trở nên phổ biến ở Almaty, kể cả tại các trung tâm mua sắm và giải trí và tại sân bay Almaty. Nhiều người nước ngoài sống ở các thành phố lớn vẫn gặp khó khăn trong việc truy cập Internet tốc độ cao. Ngay cả sau khi cài đặt đường dây ADSL, nhiều người nước ngoài phàn nàn rằng tốc độ thu được là không đúng so với những gì được quảng cáo bởi nhà cung cấp.

Ngôn ngữ

Ngôn ngữ chính thức là tiếng Kazakh, tiếng Nga là ngôn ngữ kinh doanh được sử dụng rộng rãi nhất và là ngôn ngữ kinh doanh của Kazakhstan. Do đó, hồ sơ làm việc của bạn cần phải dịch sang cả tiếng Kazakh và tiếng Nga để đảm bảo rằng bạn đang chuẩn bị đầy đủ.

Tiếng Anh là ngôn ngữ kinh doanh thứ hai, và mặc dù sự hiểu biết và sử dụng tiếng Anh đang phát triển ở Kazakhstan, nhưng vẫn chưa hoàn toàn phổ biến. Khi đến làm việc với các đối tác kinh doanh tiềm năng, điều quan trọng là phải xác nhận trước liệu họ có nói tiếng Anh hay không và nếu không, bạn có cần phải có thông dịch viên.

Văn hóa trong kinh doanh

Kazakhstan bị ảnh hưởng văn hóa của Nga và Trung Á, và phong tục tập quán kinh doanh phụ thuộc vào dân tộc mà bạn đang làm ăn. Theo thông lệ tại các cuộc họp bàn làm ăn, các đối tác bắt tay nhau và gọi nhau bằng họ.

Nước giải khát thường được phục vụ tại các cuộc họp kinh doanh là cà phê, trà và nước. Những món quà nhỏ (bút, logo công ty, danh mục đầu tư và sách) thường được đưa ra vào cuối cuộc họp như một dấu hiệu ban đầu của sự đánh giá cao. Danh thiếp là điều bắt buộc, thường được in bằng cả tiếng Nga và tiếng Anh.

Đối với các đối tác Kazakhstan, việc lên kế hoạch là rất quan trọng và mất nhiều thời gian, do đó đôi khi có thể mất vài tuần để nhận được phản hồi cho một email, fax hoặc một yêu cầu thông báo qua điện thoại. Sau khi liên lạc đã được thiết lập, cần có sự kiên nhẫn để yêu cầu được xác nhận ngay và thời gian gấp gáp.

Giao thông là một vấn đề ở Kazakhstan, nên các công ty đánh giá cao cuộc họp tại các địa điểm văn phòng của họ. Đôi khi họ vẫn chấp nhận các lời mời ăn trưa nhằm thảo luận về công việc.

Các doanh nhân Kazakhstan thường ít đề cập vấn đề một cách trực tiếp. Để đạt được hiệu quả chỉ sau vài cuộc họp là một vấn đề rất hiếm gặp đối với các đối tác Kazakhstan. Khi làm việc cần có một thông dịch viên có kinh nghiệm và có thẩm quyền, đây là điều tối quan trọng khi bàn thảo các hợp đồng.

➤ Văn hóa ẩm thực

Văn hóa Kazakhstan nêu cao tôn trọng truyền thống, coi trọng người lớn tuổi hoặc.

Mặc dù Kazakhstan có khuynh hướng theo đạo Hồi giáo, nhưng Kazakhstan cởi mở hơn rất nhiều so với các quốc gia hồi giáo khác, điều này thấy rõ nhất thông qua việc sử dụng

rượu bia và thịt lợn trong các bữa ăn tối hoặc tiệc chiêu đãi.

Các bữa ăn là một yếu tố quan trọng trong kinh doanh, thường bắt đầu cho các cuộc họp chính thức với các đối tác tiềm năng. Có một số tập tục trong món ăn, và một trong số đó là món đầu cừu, là món được chiêu đãi khi người khách thực sự được coi trọng. Tại các bữa ăn, vodka và/hoặc rượu mạnh được sử dụng rất nhiều, đi kèm với bánh mì nướng. người tham dự nên tham gia vào một vài điệu nhảy với chủ nhà.

➤ Văn hóa bản địa

Văn hóa trong trang điểm rất phong phú và được tổng hợp từ nhiều nguồn khác nhau. Cốt lõi của nền văn hóa Kazakhstan xuất phát từ lối sống du mục, bao gồm lều Yurt truyền thống, lều làm bằng da. Tất cả vẫn đang được sử dụng và là một phần của cách trang trí phổ biến tại Kazakhstan.

Văn hóa Kazakhstan cũng bị ảnh hưởng nặng nề bởi các nước láng giềng, bao gồm Trung Quốc và Nga. Nó cũng bị ảnh hưởng bởi nền văn hóa Thổ Nhĩ Kỳ.

Xã hội Kazakhstan thường dựa trên một hệ thống phân cấp gia đình khá chính thức, với những người cao tuổi nắm giữ các vị trí cao trong gia đình. Đàn ông đóng vai trò chủ chốt là người đứng đầu và bảo vệ gia đình, và họ là người đưa ra các quyết định mang lại lợi ích tốt nhất cho gia đình.

➤ Văn hóa trang phục

Người dân Kazakhstan có khuynh hướng ăn mặc hiện đại hơn trong nhiều năm gần đây, tuy vậy các hình thức trang phục truyền thống Kazakhstan vẫn còn được sử dụng rất nhiều, đặc biệt là vào những ngày lễ và những dịp đặc biệt. Trang phục truyền thống chủ yếu thường quần áo rộng: gọi là Koylek dành cho nữ và Shapan dành cho nam giới. Trong mùa hè, những bộ quần áo này được làm bằng vải hoặc tơ tằm, nhưng đối với mùa đông,

các vật liệu nặng hơn bao gồm da, da thuộc hoặc lông thú tạo ra sự ấm áp hơn. Đối với phụ nữ, trang phục truyền thống của Kazakhstan bao gồm các loại khăn trùm đầu khác nhau, và vật này có thể được dùng để chỉ ra tình trạng quan hệ của họ.

Nên thận trọng trong trang phục kinh doanh chính thức. Mặc quần áo quá tự nhiên có thể bị xem là xúc phạm người đối diện và đối tác sẽ xem bạn là người không nghiêm túc. Trang phục trong kinh doanh dành cho nam giới là đồ veston đi kèm với cà vạt, và váy công sở hoặc trang phục kinh doanh đối với phụ nữ.

➤ Tập quán và phong tục

Lòng mến khách luôn là một phần rất quan trọng của cuộc sống người Kazakhstan, và do đó bạn luôn có khả năng được mời vào nhà của một ai đó để ăn cùng với gia đình của họ. bạn nên chấp nhận lời mời như vậy để tránh gây ra sự phiền lòng từ chủ nhà.

Nếu bạn được mời đến một bữa ăn, nên dành nhiều thời gian cho nó, tránh sự vội vã, nôn nóng.

Là chủ nhà, người Kazakhstan luôn nôn nóng được mời và phục vụ bạn. Sau ăn xong, nên để lại một ít thức ăn trên đĩa của bạn, vì nếu bạn ăn hết sạch thì chủ nhà sẽ nghĩ bạn còn đói và tiếp tục mời bạn ăn nữa.

Khi được mời đến nhà, bạn nên cầm theo một món quà nhỏ, có thể là bánh ngọt hoặc vài món tương tự. Tránh tặng rượu khi bạn chắc chắn không chắc chắn gia chủ có đồng ý không, vì một số người Kazakhstan là tín đồ hồi giáo.

Tương tự như nhiều nền văn hóa châu Á khác, tay trái được người Kazakhstan coi là liên quan đến những điều dơ bẩn, ô uế., do đó không được sử dụng tay trái trong việc gắp thức ăn hoặc đưa thức ăn cho người khác.

➤ Tôn giáo

Phần lớn người Kazakhstan theo Hồi giáo, với khoảng 70% dân số là người Hồi giáo Sunni. Dân số Hồi giáo chủ yếu được tạo thành từ các dân tộc Kazakh, Uzbeks và Tatars. Tôn giáo phổ biến thứ hai tại Kazakhstan là Kitô giáo Chính thống Nga, với phần lớn các tín đồ là người dân tộc Nga, Ukraina và Belarus. Kazakhstan nói chung rất khoan dung và dễ dàng chấp nhận du nhập tất cả các tôn giáo. Do đó, có nhiều những nhóm tôn giáo nhỏ tồn tại thoải mái cùng với các tôn giáo lớn khác.

➤ **Giới thiệu, chào hỏi**

Ở Kazakhstan, lời chào trong kinh doanh mang tính chính thức. Bắt tay là lời chào chung, đặc biệt là giữa 2 người đàn ông. Khi chào một người phụ nữ, hãy đợi xem cô ấy có bắt tay không, và nếu cô ấy không làm vậy, thì một cái gật đầu lịch sự là đủ. Khi gặp và chào hỏi một nhóm người, hãy chắc chắn bạn sẽ bắt tay với tất cả thành viên trong nhóm ấy và cũng làm tương tự khi chào tạm biệt

Danh thiếp mang nhiều ý nghĩa khi kinh doanh tại Kazakhstan, do đó hãy chắc chắn rằng bạn có một số lượng danh thiếp vừa đủ để trao đổi trong cuộc họp, cuộc gặp mặt kinh doanh. Danh thiếp nên được dùng 2 ngôn ngữ tiếng Kazakh và/hoặc tiếng Nga.

Người Kazakh khá thoải mái khi sử dụng tên họ, do đó không quá chú trọng việc phải gọi bằng tên nào cho phù hợp.

➤ **Cuộc họp kinh doanh**

Các cuộc họp kinh doanh ở Kazakhstan chắc chắn kéo dài hơn so ở các nước khác. Tầm quan trọng của cuộc họp gắn liền với địa vị cũng như mối quan hệ của những người tham dự.

Như trong cuộc sống gia đình, thế giới kinh doanh ở Kazakhstan được xác định bởi một hệ thống phân cấp nghiêm ngặt. Do đó tất cả các quyết định sẽ được thực hiện bởi quản

lý cấp cao “từ trên xuống”. Người Kazakhstan nhẹ nhàng và từ tốn trong tranh luận khi đàm phán. Bạn nên, tránh công khai mâu thuẫn hoặc tranh luận với một người cao cấp hơn bạn, vì điều này sẽ được coi là thiếu tôn trọng.

Lời khuyên cho việc chuyển đến Kazakhstan

Kazakhstan ngày càng trở thành một điểm đến phổ biến cho người nước ngoài. Nếu bạn đang có kế hoạch di chuyển đến đất nước này, thì nên để ý một vài vấn đề để việc sinh sống làm ăn dễ dàng hơn.

Một trong những lợi thế chính của cuộc sống ở Kazakhstan là chi phí tương đối thấp về chỗ ở. Chi phí thuê nhà và các tiện ích đi kèm rẻ hơn nhiều so với hầu hết các thành phố ở châu Âu. Có nhiều căn hộ ở các thành phố lớn như Astana và Almaty.

Kazakhstan rất lạnh vào mùa đông, đặc biệt là ở thủ đô, vì vậy hãy chắc chắn rằng bạn có quần áo phù hợp. tại đây bạn có thể tìm được những tiện ích để đối phó với cái lạnh của mùa đông, và một trong số đó là nhiều quán cà phê, quán rượu sẵn sàng phục vụ bạn.

Chi phí sinh hoạt ở Kazakhstan có thể tương đối rẻ nếu bạn sống và ăn theo cùng cách mà người dân địa phương. Tuy nhiên, rất nhiều hàng hóa nhập khẩu và các sản phẩm có thương hiệu từ các nước với giá cao hơn đáng kể, và cũng tương tự đối với những thương hiệu đồ nội thất và thiết bị điện tử nhập khẩu.

Người Kazakhstan có thái độ ấm áp và thân thiện với người nhập cư, và luôn sẵn sàng giúp đỡ người lạ một cách nhiệt tình và không tính toán.

Nếu có bất kỳ khó khăn nào, cần lập tức liên hệ với Đại sứ quán Việt Nam tại Kazakhstan để giải quyết:

Đại sứ quán nước CHXHCN Việt Nam tại Kazakhstan

Địa chỉ: № 19B, Zhylyoistr.Karaotkel 2 mic,dist, Astana city.R.Kazakhstan

Điện thoại : + 7 (7172) 26 61 62 - Fax: + 7 (7172) 26 61 67

Email : vnemb.kz@mofa.gov.vn; vnemb.kz09@yahoo.com

Website : www.mofa.gov.vn/vnemb.kz/en/

Giờ địa phương, giờ làm việc, ngày lễ

Giờ làm việc không thống nhất. Hầu hết các văn phòng tư nhân và chính phủ đóng cửa vào thứ bảy và chủ nhật, mặc dù các cửa hàng thường mở cửa sáu hoặc bảy ngày một tuần.

➤ Giờ làm việc

Giờ làm việc không có quy định thống nhất. Hầu hết các văn phòng của nhà nước lẫn tư nhân đều đóng cửa vào thứ 7 và Chủ Nhật, các cửa hàng mở cửa 6-7 ngày/tuần. Công chức nhà nước bắt đầu làm việc vào khoảng 10 giờ sáng.

➤ Ngày lễ của Kazakhstan trong năm 2019

Thứ	Ngày	Lễ
Thứ Ba – Thứ Tư	01 - 02/01	Năm mới
Thứ Hai	07/1	Lễ Orthodox Christmas Day
Thứ Sáu	08/3	Quốc tế phụ nữ
Thứ Năm – Thứ hai	21 - 25/3	Lễ Nauryz
Thứ Tư	01/5	Quốc tế Lao động

Thứ Ba	07/5	Lễ Quốc phòng
Thứ Năm	09/5	Ngày chiến thắng
Thứ Sáu	21/6	Lễ Solstice tháng 6
Thứ Bảy – Thứ Hai	06-08/7	Ngày Thủ đô
Thứ Hai	12/8	Lễ Kurban Bairam
Thứ Sáu	30/8	Ngày Hiến pháp
Thứ Hai	23/9	Lễ Equinox tháng Chín
Chủ Nhật – Thứ Hai	01-02/12	Ngày Tổng thống
Thứ Hai – Thứ Ba	16-17/12	Ngày Độc lập
Chủ Nhật	22/12	Lễ Solstice tháng 12
Thứ Ba	31/12	Ngày cuối năm

Chương 9: Địa chỉ liên hệ

➤ Bộ Ngoại giao Kazakhstan

Địa chỉ: 31, Kunayev str. 010000 Astana, Kazakhstan

Tel: +7 (7172) 72-05-17, 72-01-14, 72-05-13

Fax: +7 (7172) 72-05-16 Fax: (00951) 280679

Website: <http://mfa.gov.kz/en/>

➤ Bộ Tài chính Kazakhstan

Địa chỉ : 11 Pobeda ave., Astana, 010000, Kazakhstan

Điện thoại: (7172) 71 77 64, 71 77 65

Fax: (7172) 71 77 85

Website: www.minfin.kz

E-mail: administrator@minfin.kz

➤ Bộ Đầu tư và Phát triển Kazakhstan

Địa chỉ : 32/1, Kabanbay Batyr avenue, Astana, Kazakhstan

Điện thoại : +7 (7172) 983-135, 983-307, 983-333, 983-308, 983-309, 983-311

Fax : +7 (7172) 983-482, 983-111

Website : <http://www.mid.gov.kz/en>

➤ Bộ Kinh tế quốc gia Kazakhstan

Địa chỉ : Mangilik El avenue, 8, House of Ministries entrance 14,
Astana 010000, Kazakhstan.

Điện thoại : +7(7172) 743-033, 743-798, 743291, 743512
743801,743181,743201,743555

Website : <http://economy.gov.kz/>

Email: info@economy.gov.kz

➤ **Đại sứ quán Việt Nam tại Kazakhstan**

Địa chỉ: 19B, phố Zhylyoi, Karaotkel 2, thành phố Astana, Kazakhstan

Điện thoại : + 7 (7172) 26 61 62 - Fax : + 7 (7172) 26 61 67

Email : vnemb.kz@mofa.gov.vn; vnemb.kz09@yahoo.com

Website : www.mofa.gov.vn/vnemb.kz

➤ **Đại sứ quán Kazakhstan tại Việt Nam**

Địa chỉ: Villa 51, 10 Dang Thai Mai, Tay Ho, Ha Noi, Vietnam

Điện thoại: 024 3718 0777

Website: www.mfa.gov.kz/hanoi

Toàn bộ thông tin trên đây dùng cho doanh nghiệp tham khảo, Trung tâm Xúc tiến Thương mại – Đầu tư (ITPC) không chịu trách nhiệm về các thông tin có thể thay đổi do có sự thay đổi bởi các yếu tố khách quan hay những thay đổi từ các cơ quan chức năng Kazakhstan.

Doanh nghiệp phải luôn luôn tiến hành thẩm định trước khi bước vào dự án kinh doanh hoặc các thoả thuận thương mại khác. Trung tâm xúc tiến Thương mại và Đầu tư có thể hỗ trợ cho doanh nghiệp trong một số hoạt động này.